

ne priklausoma lietuva

SENIAUSIAS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS KANADOJE

LE PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

NR. 10 (1137)* XXVIII METAI *** **

1969 m. KOVO - MARS - MARCH - 5 d.

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA *** Postage paid at Lachine, P.Q.

JAV prezidentas R.M. Nixonas vakarų Berlyne.

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

NIXONO VIZITAS EUROPOJE

JAV-ių prezidentas, aplankęs Belgiją, Angliją, vakarų Vokietiją (įskaitant vakarinį Berlyną), Italiją ir Prancūziją, grįžo į Baltuosius Rūmus. Kelionė praėjo sėkmingai. Nixonas užtikrino vakariečius, kad JAV-ių politika jų atžvilgiu nepasikeitė: bus ginama laisvoji Europa, nors durys nebus uždarytos pasitarinams su Maskva. Vakarinėje Berlyno dalyje Nixonas, aplankęs sovietinę gėdos sieną, pasakė berlyniečiams, kad ir jisai, kaip kiti keturi JAV-ių prezidentai, sieks Berlyną, Vokietijos ir visos Europos suvienijimo. Jis taip pat paminėjo, jog tikės, kad sovietai pradės derybas ir kad visas, nuo seno susidariusias, painiavas būsią galima išspręsti derybomis, bet ne jėga.

Europiečiai, bendrai imant, prezidentą sutiko entuziastingai. Išsiskokimai (jų būta nedaug ir nežymių) buvo inspiruoti ir organizuoti komunistinių partijų.

MIRĖ IZRAELIO MINISTERIS PIRMININKAS

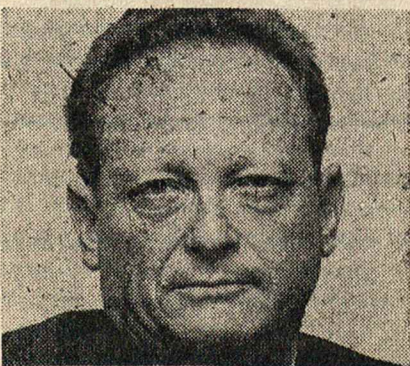
Levi Eshkol, išbuvęs Izraelio ministru pirmininku apie dešimtį metų, š. m. vasario mėn. 26 d. mirė, ištiktas trečio širdies priepuolio, savo rezidenciniame mieste, Jeruzalėje. Arabų teroristai tvirtina, kad jis buvęs mirtinai sužeistas jų paskutiniojo užpuolimo metu. Izraelio šaltiniai tokį teigimą pavadino juokingu ir vaikišku išsigalvojimu. Levi Eshkol mirė sulaukęs 73 metų amžiaus. Jis gimė Lenkijos valdomoje Ukrainoje ir mokslus baigė Vilniuje. Vilniuje jis susitiko sionistų organizacijos atstovus, kurie jį įkalbėjo vykti Palestinon. 1914 Eshkol (išvertus iš hebrajų kalbos jo pavardė reiškia "vynuogių kekė"), įsikūręs Palestinoje, jau pirmojo pasauli-

nio karo metu dalyvavo Britų kariuomenės žydų legione, kovose prieš turkus. Ten jis susipažino su prieš jį buvusiu Izraelio ministru pirmininku David Ben Gurion. Vėliau jis aktyviai pasireiškė kovose už Izraelio laisvę. Pasižymėjo tuo, kad įstengė suderinti gerokai kraštutines ir tarpu savęs besivaidijančias Izraelio politines partijas, kai jauna valstybė buvo labiausiai apgulta arabų kraštų. Jam pirmininkaujant Izraelis įvykdė visą eilę svarbių ekonominių reformų ir sėkmingai sumušė arabų kariuomenes.

Jo pareigas laikinai eina buvęs ministerio pirmininko pavaduotojas Yigal Allon. Eshkol įpėdiniu manoma po sekančių rinkimų bus, prieš kiek laiko užsienių reikalų ministerio postą turėjusi, ponja Golda Meir.

Levi Eshkol.

Yigal Allon.

MONTREALIO PARODA TEBEGYVA

Montrealio miesto savivaldybės vykdomojo komiteto pirmininkas Lucien Saulnier pareiškė, kad Ottawai, Quebecui ir Montrealiui susitarus, "Man and His World" paroda pratę-

TRUMPAI APIE VISKĄ

Kongresas palaiko Nixoną
Demokratų partijos daugumos vadas kongrese Mike Mansfield ir respublikonų mažumos lyderis Everett Dirksen pasisakė pritarią Nixono numatomiems pasikalbėjimams su Sovietų sąjungos vadais.

Popiežius vyks Afrikon

Vatikano šaltinių žiniomis popiežius Paulius VI dar šiais metais vyks į Ugandą, kur jisai dalyvaus Ugandos kankinių paminklo pašventinimo išskilmėse.

Ir rumunai priešinosi Maskvai

Nei maršalas Jokubovskis, vyriausias Varšuvos pakto karinių dalinių viršininkas, nei Kuznecovas, sovietų užsienių reikalų ministerio pirmasai pavaduotojas, nesugebėjo priversti rumunų, kad jie sutiktų leisti praversti sekančius Varšuvos pakto dalinių manevrus Rumunijos teritorijoje.

Šventasis raštas kiniečių kalba

Hon Kongo pranciškonai išleido Šventąjį Raštą kiniečių kalba. Jis išverstas iš originalių hebrajų ir graikų kalbų.

Demonstracijų laisvė

JAV-ių Aukščiausias Teismas pripažino teisę demonstruoti ir mokiniams su sąlyga, kad nebūtų pažeistos kitų mokinių teisės ir nebūtų naikinamas mokyklų turtas.

Olandijos kunigų prieauglio problema

Hagos katalikų spaudos agentūros žiniomis, 1968 metais buvo iššventinti 139 nauji kunigai. Per tą patį laiką kunigystės atsisakė 189 kunigai. Jų tarpe minimi ir vienuoliai kunigai: 15 pranciškonų, 15 Šventosios Dvasios vienuolių narių, 11 augstųjų, 8 jėzuitai ir 7 dominikonai.

Buvęs prezidentas Eisenhooveris

Gen. D. D. Eisenhoweriui, 78 metų amžiaus, neseniai padaryta vidurių operacija Walter Reid ligoninėje, Washington. Ligonis kritiškoje padėtyje. Kaip žinia, jis šioje ligoninėje tebėra nuo to laiko, kai jį ištiko penktoji, šeštoji ir septintoji širdies ataka.

Buvęs prezidentas Trumanas grįžo iš ligoninės

H. S. Truman, buvęs JAV-ių prezidentas, 85 metų amžiaus, po lengvos gripo atakos, išgulėjęs penkias dienas ligoninėje, grįžo namo.

Nixono kova su alkium

JAV-ių žemės ūkio ministerija praneša, kad pirmasis kovos su alkium etapas jau pradėtas. Šią programą sudarė naujoji Nixono vyriausybė ir prailgė savaitę maisto siuntiniais jau aprūpino labiausiai tokios paramos reikalingas South Carolina valstijos šeimas.

Autocare

General Motors pareiškimu, tarp 1965 ir 1969 metų pagaminti ir jau parduoti apie 4,900,000 automobiliai bus susigrąžinti

Bomboms vis dar tebesproginėjant, Montrealyje sudarytas specialus teroristams sekti 600 asmenų dalinys. Jį sudaro RCMP, Montrelio ir Quebeco provincinės policijos pareigūnai. Taip pat yra įsteigtas fondas su \$ 62,000 premija tam, kas suteiks žinias vedančias prie teroristų suėmimų.

Raudonoji Kinija mūsų pusėje?

Romoleidžiama Elta-Press (italų kalba) šių metų sausio m. numeryje praneša iš Varšuvos, kad komunistinės Kinijos ambasados rūpesčiu Varšuvoje buvo paskleista atsisaukimų (lenkų kalba), kuriuose Rusija kaltinama plėšikiška politika rytinėje bei vidurinėje Europoje, ir esą minima, kad Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje veikia "tautinio išsilaisvinimo sąjūdžiai", kurių tikslas esąs išvaduoti Baltijos kraštus iš "maskvinės vergijos".

JAV tiki ir Lietuvos išlaisvinimą.

William P. Rogers, naujasis JAV valstybės sekretorius, vasario 16 - tosios proga, parašė tokį laišką p. Juozui Kajeckui, Lietuvos Chargé d'Affaires Washington: "Su nuoširdžiu malonumu

perduodu Tamstai sveikinius ir geriausius linkėjimus Jungtinių Valstybių vyriausybės ir tautos vardu penkiasdešimt pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės metinių proga.

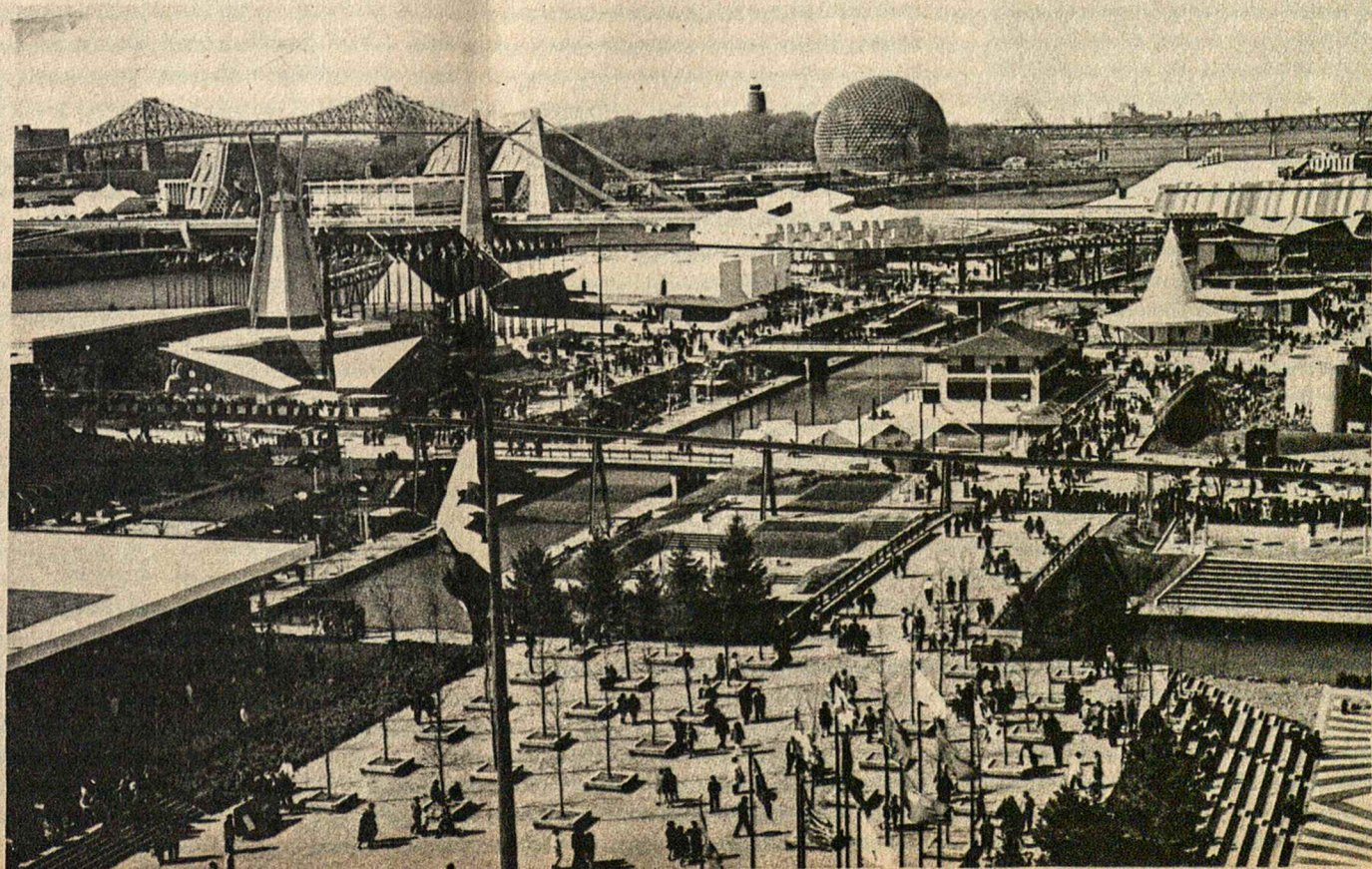
Lietuvos istorija yra nužymėta jos patriotų narsa ir jos žmonių tvirtybe negando laikais. Tos gyvybiškos reikšmės lietuvių tautos savybės buvo daug kartų įrodytos svetimų viešpatavimų laikotarpiais, ir 1918 metais Lietuva užėmė sau prideramą vietą tautų bendruomenėje, paskelbusi savo nepriklausomybę. Priverstinis Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą 1940 metais sužlugdė tą laimėjimą. Šio naujo bandymo metu lietuviai vistiek teberodo ryžą išlaikyti savo tautinę kultūrą ir sąmonę.

Amerikiečiai ir visi laisvi žmonės žvelgia su giliu atjautimu į lietuvių tautos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės siekimus.

Jungtinių Valstybių vyriausybė, savo nektamą atsisakymu pripažinti priverstinį Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą, patvirtina savo tikėjimą Lietuvos teise pačiai apsispręsti".

ŠIRDŽIŲ PERSODINIMAI

Lygiu prieš metus dr. Christian Barnard atliko medicinos istorijoje pirmąjį žmogiškos širdies persodinimą. Doktorai dėl šios rūšies operacijų yra nevienos nuomonės. Vieni joms entuziastingai pritaria, kiti, lygiai griežtai, jas atmeta. Pirmieji tai daro pažangos vardan, antrieji gi teigia, kad tokių persodinių nereikėtų atlikti tol, kol nėra aiškos visos galimos pasekmės. Pagrindinė problema, su kuria susiduria visi persodintojai, yra natūrali ir įgimta žmogaus organizmo savybė naujų dalių nepriimti. Kaip tik tai dėl šio "atmetimo faktoriaus" visa eilė naujų širdį gavusių pacientų jau mirė. Nežiūrint kai kurių nepasisekimų, daktarai pionieriai nemano šios komplikotos ir kontraversinės operacijos atsisakyti. Galų gale, jomis pasinaudoja tokie ligoniniai, kurie be panašių persodinių vistiek negalėtų ilgiau gyventi.

"Žmogus ir jo pasaulis" 1968 metais.

nepriklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyriausias redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Vyr. redaktoriaus pavaduotojas Vacys Žižys.
Administratorius ir techninis redaktorius Pranas Paukštaitis.

TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$6.00 Canada \$6.00
JAV ir Pietų Amerika... \$6.50 USA & South America... \$6.50
Visur kitur \$7.00 Other Countries \$7.00
Atskiras numeris. \$0.15 Single copy \$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba p-to ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

ŽODIS ESTIJAI

Likimas taip lėmė, kad Estija (kartu su Suomija) per amžius buvo paskutinė Vakarų Europos tvirtovė. Estijos ribos buvo vakarietiškos civilizacijos ir kultūros ribos. Narva ir Peipuso ežeras skyrė per amžius tikrąją Europą, jei ne nuo geografinės, tai nuo simbolinės Azijos. Šimtmečiais estai, kartu su savo kraujo broliais suomiais, grūmėsi prieš Rytų valdovų invazijas. Tautos epai ir kritusių karių kapinės liudija tai iškalbingiau už visus žodžius.

Estija buvo šiaurės Europos kultūrinis lopšys nuo seniausių laikų. Todėl nenuostabu, kad nepriklausomybės metais Estija buvo įvairiose kultūrinio gyvenimo srityse avangardas. Taip, sakysim, Estija pirmavo Europoje savo spausdintų periodinių leidinių skaičiumi.

Estai gyvena Baltijos jūros pakrastyje jau 4000 metų. Šiandien, po neapsakomų sovietinių persekiojimų, kurie ištiko visas tris seseriškas Pabaltijo valstybes, Estijoje tėra likę virš vieno milijono gyventojų. Jeigu taip garsiai ir taip dažnai kalbama apie tautų naikinimą, kodėl taip retai tepasigirsta balsų prieš nežmonišką Estijos

žudymą? Kodėl tariamieji demonstrantai už tautų laisvę niekur ir niekados nepamini Estijos, Latvijos ir Lietuvos vardų? Mes atsakymą gerai žinome. Deja, jo nežino arba nenori žinoti daugelis savanaudžių ir, salioniniam komunizmui pataikaujančių, vakariečių spaudos ir viešosios opinijos žmonių. O tačiau Estija, kartu su Latvija ir Lietuva, nėra niekad gavę savo laisvę dovanai. Ją iškovojo jų žemės žemdirbiai ir vargdieniai, kuriems jų žemės likimas buvo visad brangesnis už duoną ir gyvastį.

Kai dabar linkim Estijai laisvės, žinome, kad su šiuo linkėjimu, mes išreiškiam gilų tikėjimą visų trijų Pabaltijo valstybių ateisiančia aušra. Neparklupdė mūsų vergijos botagai, kartuvės ir Sibiro koncentracijos stovyklos, nes teisė nėra stipriųjų pusėje. Ir nuogom rątom galima iškovoti sau teisę gyventi, kaip tai įrodė vengrai ir čekai bei slovakai. Tokios kovos mes dar sulauksime ir žinome kokia bus tos kovos pabaiga: laisva vėl gyvens Estija su savo seserimis Latvija ir Lietuva!

Henrikas Nagys.

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiame skyriuje laiškai gali būti trumpinami redakcijos nuožiūra. Pagaidentina todėl, kad šie pasisakymai būtų, kiek įmanoma, trumpesni.

KOVA SU RUSAIS

Po antro pasaulinio karo pasitraukusieji iš Lietuvos skelbėmės, kad pasitraukėm ne geresnio gyvenimo ieškodami, bet test kovą prieš rusus už savo tautos laisvę. Tautos kamienas bandė pasipriešinti fiziniai, bet dėl per didelio jėgų skirtumo neatsilaikė. Mes vedame diplomatinę kovą ir joje lemia ne žmonių ir patrankų skaičius, bet sugebėjimas. Deja, su apgailestavimu turime prisipažinti, kad dideliais sugebėjimais iki šiol nepasizymėjom. Dėl nesugebėjimų neturime teisės kovą nutraukti, todėl būtina skelbti visų protų mobilizaciją, o mobilizacijos punktai - lietuviški laikraščiai. Iki šiol ne tik nebuvo tokios mobilizacijos, bet buvo net savanoriai atmetami. Džiaugsimės "Nepriklausomos Lietuvos" užsimojimu bent savanorius priimti.

Nemanau, kad būsiu pirmuoju savanoriu. Čia ir naujų minčių nekeliu, o noriu tik keliais žodžiais aptarti vieną iš rusų pakisto bendradarbiavimo punktų.

Laikau teisingu tokio bendradarbiavimo atmetimą. Bet reiktų labai pagalvoti, ar teisinga puliti į isteriją dėl būrelio žmonių, priėmusių rusų bendradarbiavimą, ir dėl to savas organizacijas sugriauti? Pavyzdys: Šiaurės Amerikos sporto sąjungos sugriuvimas dėl keleto sportininkų nuvažiavimo į Lietuvą. Ir dar blogiau duot rusams džiaugsmą viešu verkšlenimu, kad rusai mūsų organizacijas griauja. Rusų tikslas ir yra užsienio lietuvių organizacijas sugriauti. Užsienio lietuvių pareiga turėtų būti nesileist sugriaujamiems. Ar drausmintojai nežmonišku užsispyrimu nubaus nedrausmingus sportininkus pagalvojo, kad nubaus ne sportininkus, bet patys save? Taip ir išėjo, kad sušėrė ne rusams, bet sau ir tuo padarė rusams patarnavimą.

Natūrali padėtis turėtų būti, kad jei žmogui nepavyksta tik kamai padaryti užsimitas daktas, tai jo nenumeta, bet pagalvoja, gal kas kita iš to daktito išėjo, kad ir mažesnės vertės.

Mano supratimu, ir drausmintojai galėjo taip pagalvoti. Netgi apie nedrausmingus sportininkus. Argi jie tikrai parsidavę rusams, ir jei taip, tai ar visi? O gal jie tik smalsumo vedami važiavo iš arčiau pamatyti padėtį? Tiesa, tokio tikslo vedami galėjo važiuoti kaip pavieniai asmenys, bet ne organizuotas vienetas. Bet žinom, kad pavieniai ar ekskursijos už pavadžio pavadžiojami ir stropiai saugomi nuo susitikimų ir pasikalbėjimų. Tai sportininkai gal ir galėjo galvoti, kad sporto aikštėse ir užkulisuose galės daugiau patirti apie ten esančią padėtį? Todėl tiems sportininkams, kad ir padarant priekaištą, ar nevertėtų su jais ir draugiškiau pasikalbėti ir pasiteiraut apie jų kelionės įspūdžius? Ogal kartais jie ką nors ir naudingo būtų parvežę? Aną syk minėjau, kaip vienas raudonasis grįžo iš Lietuvos keikdamas rusus už jų vagystes. Jei jis ten nebūt nuvažiavęs, esu tikras, jo niekas nebūtų įtikinęs, kad rusai jo siunčiamus siuntinius gerokai apvagia. Arba ir kun. Jucevičiaus 1977 m. susižavėjimas į pasaulinę parodą Montrealyje atvykusiais menininkais. Net laikraštyje pasigyrė, kad jis ir jie pasidarė kitokiais. Bet kai pats į Lietuvą nuvažiavo, nuo to kitokumo pasveiko. Taigi lazda visuomet turi du galus, tik reikia žinot už kurio galo paimt.

Jei taip lietuviški drausmintojai žinotų už kurio galo lazda paimt, tai vietoj isterijos pagalvotų apie rimtesnę reiklą, būtent ir apie siuntinius. Amerikos ir Kanados lietuviai savo artimuosius Lietuvoje gausiai šelpia siuntiniais. Vienus siunčia per bendroves ir siuntėjai apmoka muitą. Kitus per paštą ir gavėjai muitą apsimoka. Dažnu atveju, maito daugiau sumoka negu pati prekė kainuoja, bet gavėjai patenkinti, kadangi jų prekių didelis trūkumas. Į siuntėjų pasiteiravimus apie gautus siuntinius beveik visų vienodas atsakymas: "Ką siuntei viską gavau". Bet aplinkiniai keliais sužinoma, kad ne visuomet viską gauna. Daiktų pavadinimą ir skaičių gal ir tą patį, bet ar siuntėjo siųstus daiktus - tai jau kitas klausimas. Anąsyk minėjau kaip Amerikos lietuviai aplankę savo brolių pamatė, kad brolis gavo akinus ne tuos, kuriuos jis siuntė. Iš kitos vietos gauta žinia, kad giminė prašo siuntinių nebesiųsti, nes, sako, rašė kad išsiuntėi kostiumui medžiagos 3,5 yardo, o aš gavau gabaliuką iš kurio gal tik liemenė išėitų ir nežinau ar tos pačios medžiagos. Tai aišku, kad ten siuntinių apvogimas vyksta, tik neįmanoma nustatyti vagysčių dydžio ir dažnumo. O tam geriausiai galėtų patarnaut nuvažiuojantieji į Lietuvą. Jie kad ne visai tiksliai, bet vis tik tikslesnias žinias galėtų atvežti. Surinkus iš įvairių Lietuvos vietovių tokių žinių, manau, būtų prasminga pajudinti Kanados ir Amerikos paštus. Mes paštui už patarnavimą sumokam, tai paštas mūsų siuntinius adresatams turi pristatyti neapvogtus. Kanados ir Amerikos paštai gavę tokius skundus, tikrai, reaguotų savo partneriui Rusijos paštui. Rusai kad ir užsigintų, bet vis tik nebūtų laisvi užsimt vagystėmis, nes nenorėtų tarptautiniame susisiektume save kompromituoti. Lietuviams būtų dvigubas laimėjimas. Mes ir mūsų artimieji mažiau būtų mėm apvogti ir politiniai, manau, šiek tiek ir save atkreiptumėm kitų dėmesį, kad mes suprantam ir šį tą galim padaryti.

Todėl jei kovojame, tai kovokim vispusiškai ir nepraleiskim neišnaudoję nė vienos progos.

Sustokim rūpinęsi kaip save nubauti, bet visą energiją sutelkime į tikrąjį savo priešą.

Lietuviai iš prigimties būdami gabūs galėtų daug ką pada-

ryti, tik trūksta vieno mažmožio, tai gero apsižiūrėjimo už kurio galo lazda paimti.

Jovaras SEIBUTIS

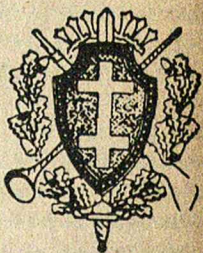
Džiaugiuosi Jūsų redaguojamo savaitraščio estetinė išvaizda - nauja antgalve, švara, išdėstymu (paskutinio numerio pirmas puslapis ypatingai patrauklus), iliustracijom ir formatu. Malonu paimti į rankas ir džiaugtis lietuviška spauda. Gal kiek apdailinimo reikalingi skelbimai. Nepaminėjote kieno piešta 1-mo puslapio antgalvė. Mums, skaitytojams, įdomu žinoti. Sėkmės.

Čia noriu Tamstoms pasakyti, kad Jūsų laikraštį Nepriklausomą Lietuvą gaunu tvarkoje ir nuoširdžiai dėkoju. Nuolankiai prašau būkite geri ir siųskite man Nepriklausomą Lietuvą ir 1969 metais. Man vistik būtų malonu žinoti, kas laikraštį užsako: ar pati redakcija, ar kitokia organizacija, ar pavieni žmonės?

Šia proga, aš ir mano žmona, širdingai dėkojame Lietuvių Moterų Dainos grupei už mums teikiamą piniginę paramą, kas

TRIMITO AIDAS

JIE MIRTI NEBIOJO

* 1919 m. Daugpilyje bolševikai sušaudė Truskavos lietuvių partizanų organizatorių Matą Gegždą.

* 1941 m. birželio mėn. 24 d. Debeikiuose, prabėgantis rusų bolševikų armijos dalinys, be jokios kaltės nužudė senuką Lietuvos knygnešį Baranauską, T. Jurkšaitę ir vieną, tuo metu į Debeikius atklydusį, jaunuolį.

* 1941 m. birželio mėn. 23 d. Anykščiuose, nuo prabėgančių rusų bolševikų kariuomenės dalinio šūvių, žuvo Anykščių 4-tos šaulių kuopos šaulys-partizanas Vytautas Vilnonis.

* 1944 m. rudenį, Radžiūnų km. laukuose, kautynėse su Lietuvos okupantais, žuvo LLK Rytų Aukštaitijos partizanų dalinio vadas lt. Aleksandras Sviklys.

* 1945 m. rugpiučio mėn. 26 d. nuo Rozalimo stribų rankų žuvo drąsus LLK Šeduvos-Rozalimo partizanų vadas kpt. Izidorius Pucevičius - "Radvila".

* 1945 m. pavasarį, Lietuvos okupanto NKV - distai Vilniaus Lukiškio kalėjime nužudė Lietuvos Laisvės Armijos vieną iš aktyviausių vadų - Adolfą Eidmūtą. Enkavedistai jo lavoną išmėtė už kalėjimo sienų praeiviams gąsdinti.

* 1945 m. sausio mėn. 21 d. Žaliosios girios pakrastyje, Povelio Medžiaus sodyboje, išduoti ir nuo pasalų besigindami, žuvo šie LLK partizanai: lt. A. Šilas, Bertulis, Dobilas, Perlavičius ir dar vienas bevardis kovotojas.

* 1946 m. Suosto apylinkėje, po vienu kautynių, komunistų milicija surankiojo žuvusiųjų LLK partizanų lavonus ir numetė juos miestelio turgavietės aikštėje. Juos tenai išlaikė visą savaitę, vasaros karščių metu.

* 1947 m. liepos mėn. 10 d. Purnos šile MGB ir MVD bolševikų daliniai užtiko Dainavos apygardos partizanų slėptuvę. Atkaklioje kautynėse žuvo apygardos vadas Ažuolis, pats save susisprogdindamas.

* 1948 m. žuvusiųjų LLK partizanų brolių Jakonių lavonus bolševikai atvežė ir pametė Aisėdžių miestelio aikštėje, nurengę nuogai. Išlaikė juos tenai gana ilgai.

L.K. Mindaugo šaulių kuopos scenos mėgėjų grupė.

Foto: P. Dikaitis.

* 1949 m. ties Gagrėnais, septyni Kardo rinktinės partizanai susikovė su juos užpuolusiais apie 60 rusų. Kautynėse žuvo 3 partizanai ir apie 40 rusų.

* 1951 m. gruodžio mėn. 4 d., Alytuje bolševikai pakorė, nelaimingai į jų rankas pakliuvusius, šiuos LLK partizanus: Zigimą Stravinską, Petrą Simanavičių ir Joną Kvederavičių.

PIRMASIS LK MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPOS SCENOS MĖGĖJŲ GRUPĖS PASIRODYMAS "SUBATVAKARIS".

Vasario mėn. 1 d., Aušros Vartų salėje, kuopos moterų suruošto vakaro-baliaus metu,

kuopos scenos mėgėjų grupė turėjo savo pirmąjį pasirodymą, kurio metu suvaidino montažą iš lietuviško kaimo buitės "Subatvakaris".

Vaidinimas praėjo su dideliu ir gražiu pasisekimu. Gausūs, ilgi susirinkusios publikos plėtimai, malonūs ir skatinantys atsiliepimai, pilnai pateisino vaidintojų idėtas pastangas duodami viltį ir toliau puoselėti pasirinktą kultūrinio darbo barą.

Kiekvienam žiūrovui buvo duota maloni proga prisiminti gražias, senas mūsų lietuviško kaimo tradicijas šio modernaus Nukelta į 3 psl.

Buvusiam "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriui

JONUI KARDELIUI mirus,

jo žmonai ir artimiesiems giliausią užuojautą reiškia

Kanados Lietuvių Bendruomenės
Londono Apylinkės Valdyba.

Gerb. p. E. KARDELIENĖ, jos mylimam vyrui mirus, šioje skausmo valandoje nuoširdžiausiai užjaučiame

Eugenija, Tadas G u g i a i
ir Agutė, Vytautas Dubickai.

Mirus Elenai Šarkienei (Vilniuje), jos brolių PRANA KETURKA, seserį VIKTORIJĄ DAUGELAVIČIENĖ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

Ričardas Simaniūktis ir
Vincas Kačergius.

Sig. KRAŠAUSKAS

KREPŠINIO LYGA. Toronto sporto klubų, Aušra ir Vytis iniciatyva pereinę metų rudenį buvo suorganizuota Kanados sporto apygardoje jaunių krepšinio lyga. Aktyviausiai iki šiol reiškiasi Toronto Aušra, Vytis, Hamiltono Kovas su A (iki 19 m. amžiaus) ir B (iki 16 metų) klasės komandomis. Londono Tauras su A klasės komanda. Sistema, -kiekviena komanda žaidžia po dvi rungtynes su kiekviena, o pirmųjų keturių vietų laimėtojai peržais po vienas rungtynes galutiniam vietų pasiskirstymui išaiškinti. Šiuo metu pirmąja Toronto Aušros komandos. Iškilėsnieji krepšininkai yra: S. Ignatavičius, A. Duliūnas, Vaičiellūnas - Toronto Vytis, G. Rautinš, L. Plačiakis, V. Juzėnas - Toronto Aušra, Butkus - Londono Tauras. Visi A klasėje. S. Ignatavičius gražiai reiškias St. Michael high school komandoje. Gera idėja, malonu būtų matyti Montrealio Tauro ir Rochesterio Sakalo krepšininkus šioje lygoje.

KANADOS LIETUVIŲ SPORTO APYGARDOS stalo teniso pirmenybės įvyko š. m. vasario mėn. 22 d. Toronto Table Tennis centre. Vyrų klasėje dalyvavo 11, moterų 3 ir jaunių A 2 žaidėjai. Atstovaujama buvo Toronto Aušra, Vytis ir Hamiltono Kovas. Vyrų individualinėse varžybose pirmą vietą iškovojo E. Vaičekas - Vytis, 2-3. Stanaitis - Kovas, 3-čia O. Rautinš ir 4-tą E. Zabiela - Vytis. Jaunių A klasėje 1-mą vietą Almis Kuolas, 2-trą M. Gvildys. Vyrų B klasėje 1-mą vietą Almis Kuolas, 2 - trą vietą Aloyzas Kuolas. Moterų individualinėse varžybose pirmą vietą laimėjo V. Nešukaitytė, 2-trą E. Sabaliauskaitė ir 3-čia F. Nešukaitytė, visos vytišės. Komandinėse varžybose pirmą vietą laimėjo Vytis, Nešukaitytė, E. Vaičekas - Kovas, E. Zabiela, 2-trą vietą Tor.

Atkelta iš 2 psl. - TRIMITO AIDAS...

gyvenimo šviesoje. Ypatinga proga pamatyti buvo tiems, kurie savo tėvų krašto nėra matę, mažai girdėję apie savo tėvų žemės tradicijas.

"Subatvakario" pradžioje publika entuziastiškai priėmė aktoriaus Vytauto Sabalio pasirodymą senovės lietuvių kario vaidmenyje. V. Sabalys meistriškai atliko kario jaunimui skirtą žodį.

Daugumoje "Subatvakario" vaidintojai savo roles atliko neblogai, o kaikurie iš jų net pasigerėtinai, nors beveik visi vaidintojai pirmąją kartą pasirodė scenos šviesoje.

Imponuojančiai buvo sušokti seni tautiniai šokiai "Lineliai", "Norui miego", ir "Sukutinis". Dideliu įdomumu išklausa "Tyrlaukių" daina, monologas, kupletai ir senos, paprastos kaimo žmonių dainuojamos dainos, palydimos paprastos kaimo armonikos.

Neblogos dekoracijos, vaizduojančios sodybos prieklėtį, įvairūs moterų atsinešti rankdarbiai, verpstelis, sviestui mušti muštokė, alaus bačka, "ožkos" sūris, alus, virvės vijimas. Originalūs vyrų ir moterų rūbai. Tikslus veiksmų išsidėstymas darniai jungėsi į vieną bendrą gražią montažo harmoniją.

Vaidino šie vyresnio amžiaus vaidintojai: Juozas Rimkus, Julija Jukonienė, Viktoras Sušinškas, Stasys Reutas, Antanas Sutkaitis, Liucija Budrevičienė, Aldona Urbonavičienė, Valerija Dikaitienė, Magdalena Kasparavičienė ir Monika Grinkuvienė.

Muzikinę priežiūrą atliko muz. Jonas Malaiška. Dekoraci-

Aušra ir trečią Hamiltono Kovas. Mišrus dvejetas, pirmą vietą - V. Nešukaitytė, E. Vaičekas - Kovas, 2-trą J. Nešukaitytė, F. Nešukaitytė. Varžybas gerai pravedė Jonas Nešukaitytis.

TORONTO VYTIETĖS Į PASAULINES STALO TENISO PIRMENYBES. Violeta Nešukaitytė ir Elena Sabaliauskaitė klasifikavosi Kanados valstybinėn komandon ir atstovaus kraštą pasaulinėse pirmenybėse, kurios įvyks Muenchene, V. Vokietijoje. Abi mergaitės jau po antrą kartą turės progos atstovauti Kanadą. 1965 metais Sabaliauskaitė žaidė Jugoslavijoje, 1967 metais Nešukaitytė atstovavo Kanadą Švedijoje. Kanados moterų komandą sudaro: V. Nešukaitytė, E. Sabaliauskaitė, abi Toronto LSK Vytis, Marie Duceppe ir Shirley Gero - montrealietės. Vyrų komandą: Max Marinko, Derek Wikk abu iš Toronto, Modris Zulpis iš Hamiltono ir Larry Lee iš Vankuverio. Pirmenybės prasideda š. m. balandžio 17 dieną. 1967 metais pasaulio meisterio titulą laimėjo japonai.

ŠIAURĖS AMERIKOS PABALTIEČIŲ slidinėjimo pirmenybės įvyko š. m. vasario 22 d. Collingwood, Ont. Blue Mountains Resort. Pirmenybes pravedė lietuviui Stasiui Kėkštui (Toronto Aušra) vadovaujant. Po eilės metų, pirmą kartą taip gerai organizuotos rungtynės sutraukė, per visas tris tautybes net 35 dalyvius. Džiugu, kad šiose pirmenybėse dalyvavo daug jaunimo, kuris šioje sporto šakoje jau patyręs. Toronto Aušros jaunis Ričardas Ručys buvo klasifikuotas geriausiu lietuvių slidininku. Pabaltiečių geriausiu slidinėtoju tapo Aare Kunder, estas - irgi jaunis. Pirmenybėse atsiekti rezultatai yra gana geri, plačiau palyginus. Mažasis slalomas ir didysis (giant) slalom buvo praves-

jos - Baltic Woodwork Co. Režisavo J. Šiaučius. Vaidintojai po vaidinimo buvo pristatyti publikai ir jiems buvo padėkota už idėtas pastangas. Manoma ir sekančiais metais vėl pasirodyti su panašaus žanro scenos veizdeliu.

Tolimesnėje vakaro programoje vyko sesių šeiminių puikiai paruoštos vaišės, šokiai, buketas ir turtinga įvairių fanų loterija.

Svečių tarpe buvo ir kitataučių, kurie bendroje pakilioje nuotaikoje džiaugėsi gražiu vakaro pasisekimu. Gražus salės ir stalų išpuošimas, geras vakaro tarnybos pareigūnų atlikimas, rodė vakaro rengėjų rūpestingumą ir organizacinį sugebėjimą. J. Š.

- Vasario 2 d. Čikagoje, Jaunimo Centro patalpose, įvyko L. Š. S. T. Centro valdybos posėdis. Tą pačią dieną Čikagoje esantieji šaulių daliniai talkininkavo Lietuvių Jūrų Skautų Klaipėdos uosto mugės parengime.
- Šiais metais sueina 50 metų nuo L. Š. S. - gos įsteigimo. Kanadoje esančių šaulių kuopų jubiliejui paminėti suvažiavimas įvyks Hamiltone, DLK Algirdo šaulių kuopos globoje. Laikas paaikšės vėliau.
- Kanados šaulių rinktinė šiais metais yra numačiusi praveisti kuopų ekipines šaudymo varžybas.
- Kuopos sporto klubo "Tauras" vyrų krepšinio komanda sėkmingai dalyvauja miesto B lygos krepšinio varžybose. Visiems žaidėjams yra užsakytos naujos, šaulio ženklų paženklintos, uniformos.

tas vyrų (open) klasėje, vyrų virš 45 m. amžiaus, jaunių - 14-17 m. amžiaus, jaunių iki 13 m. ir mergaičių klasėse. SVAR-BESNIEJI LAIMĖJIMAI. Slalom vyrų (open) 1-ma vieta K. Mandre, estas, jaunių (14-17) 1-ma vieta R. Ručys (Tor. Aušra). Didysis slalom vyrų 1-ma vieta J. Jonaitis (Tor. Vytis), 2-tra K. Mandre ir 3 - čia vieta K. Ališauskas (Tor. Vytis). Vyrų (virš 45 m.) 1-mą vietą laimėjo V. Čiurlionis (Cleveland Žaibas).

IŠ BENDRŲ PABALTIEČIŲ PIRMENYBĖSE ATSIEKTŲ rezultatų buvo išvesta ir užskaityta lietuvių pirmenybės. Slalom vyrų (open) 1-ma vieta R. Ručys (Tor. Aušra), 2-tra V. Čiurlionis (Clev. Žaibas), 3-čia J. Jonaitis (Tor. Vytis). Vyrų (virš 45 m.) 1-ma vieta V. Čiurlionis (Clev. Žaibas), 2-tra J. Jonaitis (Tor. Vytis). Jaunių (14-17) 1-ma vieta R. Ručys (Tor. Aušra). Didysis slalom vyrų (open) 1-ma vieta R. Ručys (Tor. Aušra), 2-tra L. Ališauskas (Tor. Vytis), 3-čia J. Jonaitis (Tor. Vytis). Vyrų (virš 45) 1-ma J. Jonaitis (Tor. Vytis), 2-tra V. Čiurlionis (Clev. Žaibas). Jaunių (14-17) 1-ma vieta R. Ručys (Tor. Aušra), 2-tra L. Ališauskas (Tor. Vytis), 3-čia V. Brizgys (Clev. Žaibas). Jaunučių (iki 13 m.) 1-ma vieta L. Ališauskas (Tor. Vytis), 2-tra J. Čiurlionis (Clev. Žaibas). Pagal surinktus taškus klubai pasiskirstė sekančiai: 1. Toronto Vytis - 33 taškai, 2. Toronto Aušra - 24 taškai, 3. Clevelando Žaibas - 22 taškai ir 4. Detroito Kovas - 1 taškas. Ričardas Ručys, kaip geriausias lietuvių slidininkas šiose varžybose, laimėjo Toronto privataus žvejų klubo "Kirvis" pereinamąją taure, įsteigtą 1965 metais.

Šiaurės Amerikos Pabaltiečių stalo teniso pirmenybės įvyks š. m. kovo mėn. 15 d. Toronte, Toronto Table Tennis Centre - 337 Spadina Ave. Pradžią 10 val. iš ryto. Žaidynės bus vykdomos vyrų, jaunių ir moterų klasėse; individualūs susitikimai, komandinės varžybos ir dvejetai. Dalyvių skaičius nėra ribojamas. Kviečiama Amerikos ir Kanados lietuvių stalo tenisininkus gausiai šiam turnyre dalyvauti. Registracijos mokesis \$ 1.00 asmeniui. Jokių kitų mokesčių nebus. Šias žaidynes praveda lietuvių ir jų organizacinių reikalais rūpinasi Aloyzas Kuolas, 102 Beresford Ave., Toronto 3, (tel. RO 9 - 7051). Nedelsiant prašom p. A. Kuolui pranešti apie dalyvavimą.

ŠALFASS - gos informacijos skyrius.

Atkelta iš 2 psl. - LAIŠKAI MUMS... mums sudaro geresnę nuotaiką ir leidžia žmoniškiau praleisti šventes. Ačiū už gerą širdį! Taip pat iš širdies dėkojam Lietuvių Šalpos Fondo skyriui, p. Pulianauskui Hamiltone, už atsiųstus mums šiltus drabužėlius.

Visiems geradariams lietuviams linkime geros sveikatos ir laimingiausių metų.

Jus gerbiantis
J. Karpavičius
Langenhagen - W. Germany

Šiandieną man tenka aplankyti Tamstas su šiuo mano padėkos laišku iš senutės Europos. Tariau savo nuoširdų ačiū už man iki šiol nemokamai ir reguliariai siuntinėjamą "Nepriklausomą Lietuvą". Jūsų laikraščio gavimas sudaro didelio džiaugsmo. Gavęs naujai atėjusį numerį, jį perskaitau nuo pirmojo puslapio iki paskutiniojo. Ir tai pajavirina mano invalido gyvenimą.

Siunčiu savo širdingiausių sveikinimus, mieli geradariai, ir linkiu sėkmės bei ištvermės spaudos darbe.

Reiškias gilią pagarbą
Pranas Bagdanavičius
Postfach 13, Germany.

SU JONU KARDELIU KOVOJ IR TAIKOJ...

PRANYS ALŠĖNAS, B. LITT.

A. a. Jono Kardelio mirtis - didelis smūgis ne tik jo žmonai, garsiajai mūsų Operos solistei Elzbietai Kardelienei ir artimiesiems, bet ir visai lietuvių tautai, ypač lietuviškajai laikraštiniškai svetur. Juk numirė, tikromis tų žodžių prasme, vienas iš gabiausių, nepailstamiausių žurnalistų bei redaktorių, nepailstamai dirbęs ir plūšęs laikraštiniškoji dirvonuose nuo 1908 m. Taigi, visą kapą metų! Redagavęs tokius puikius laikraščius, kaip: "Lietuvos Žinias", "Savivaldybių Balsa", "Lietuvių Žodį" ir paskutinįjį dvidešimtmetį - "Nepriklausomą Lietuvą". Jis rašė spaudai įvairiausiais visuomeniniais, politiniais ir kultūriniais - klausimais. Ypač gabus recenzentas buvo muzikinių apraiškų.

Mane, kaip žymiai jaunesnį laikraštiniųką, (velionis už mane buvo vyresnis amžiumi net 18 metų), visad žavėjo jo didelis optimizmas visose srityse (ne tik laikraštiniškoji, bet ir visuomeniniam darbe), o taip pat - nepailstamumas ir energija. Daug laikraštiniųkų esame turėję savo eilėse, kurie, deja, nors gerai ir gražiai pasireiškė, bet neišsėjo iki galo. Jie, galima sakyti, tarytum žvakės, sudegė tos srities darbe ir... išnyko. Tiek laiko dirbti laikraštiniško darba, kiek jį dirbo amžinos atminties J. Kardelis, reiškia gimti tam tikru laikraštiniuku, tarytum su plunksna rankoje.

Man, tiesiog, baisu ir pagaltoti: kuo gi Montrealis užpildys tą milžinišką spragą, kurią paliko mirdamas a. a. J. Kardelis? Tokį pat klausimą būtų galima statyti ir visai lietuviškajai visuomenei, nūn išblaškytai plačiajame pasaulyje, ypač lietuviams laikraštiniškams - Lietuvių Žurnalistų Sąjungai, kuri Joną Kardelį neseniai buvo paskelbusi savo Garbės nariu.

II.

Mes abu, kaip laikraštiniškai, su a. a. J. Kardeliu nebuvome vienos ideologinės minties žmonės, nors dažniausiai plaukdavome prie tikslo (ir to paties tikslo!) vienu ir tuo pačiu spaudos laivu. Beplaukdami, žinoma, kartais ir susikibdavom tarpusavy. Mat, jis - buvo valstietiškas - liaudininkiškas, o aš - daugiau dešiniojo sparno žmogus.

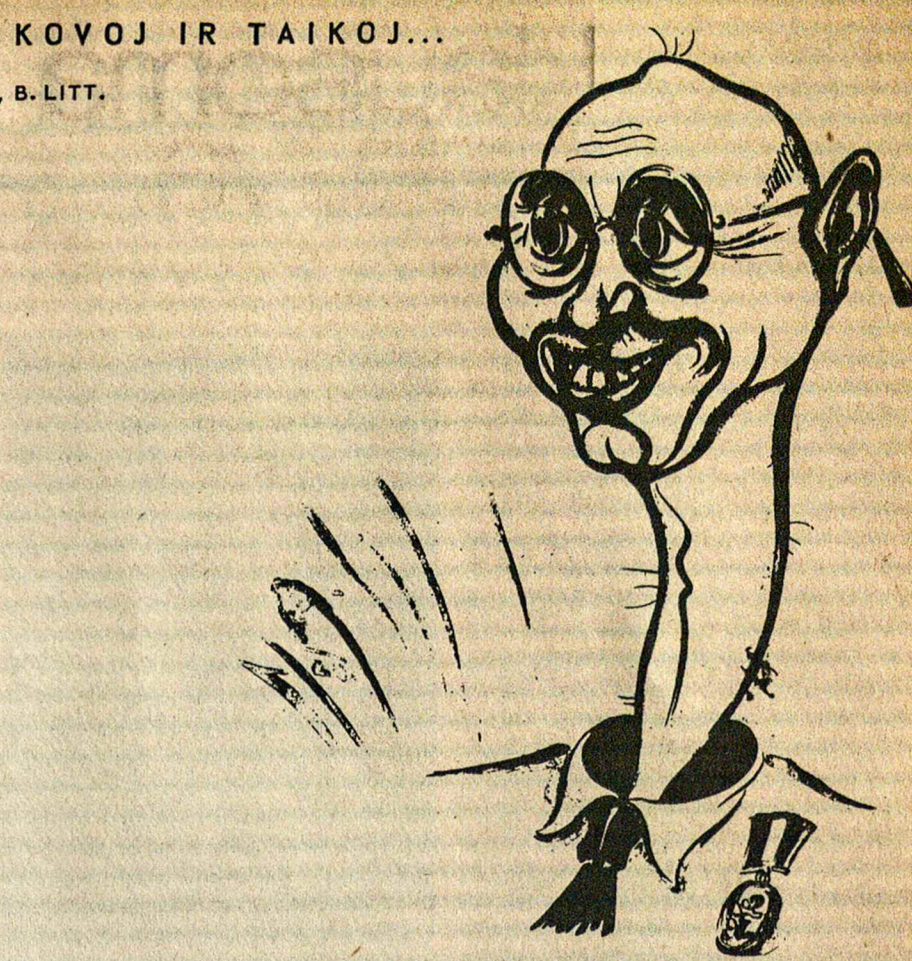
Prisimenu, kartą, berods, "Naujienose", tarkuodamas dešiniąjį sparną, ypač "linkusius į katalikiškąjį fašizmą" įvinskį, Maceiną, Šapoką, Ambrozevičių, Šidlauskaitę, Rudinską, Rinkūną, Grinių ir visą eilę kitų, mane pavadina visų jų "ginkla-nešiu".

Aš gi, "atsilygindamas už tai", berods "Darbininke" liopterėjau jam:

- Jis jaučiasi tarytum būtų žvitrus, blizgantis kardas, bet tikrumoje - tėra tik aprūdijęs, atšipęs kardelis...

Teko dar tuo reikalu rašyti ir "Drauge", atsiliepiant straipsniu "Ar tai antrasis Niurnbergas?" Po kurio "Dirva", redaguojant ją tuomet V. Rasteniui (1949 m. rugpičio 26 d.) vedamajam "Audra dar nenurimo", taip pat prisiminė apie J. Kardelio išvardintuosius ir "ištarkuotuosius" dvidešimtį "katalikiškų lietuvių fašistų", užbaigdamą mintis šitaip: "Aiškus dalykas, Kanados sąjungiečiai nenutylėjo. Jų "goebelsas" Pr. Alšėnas per ištisą puslapį iš dalies satyriškai, iš dalies publicistiškai atsikirtinėja ir, žinoma, visą kaltę suverčia ne kam kitam, kaip pačiam Kanados Tarybai".

Tai tokios padėties būta anais - poseiminiais 1949 m. laikais, kada šio krašto lietuviškoji visuomenė buvo persidalinusi į du

Viktoras Andriusis.

Palinksmintas laikraštiniškas Jonas Kardelis.

lagerius: Lietuvių S-gą ir Kanados Lietuvių Tarybą. Bet tas nesitęsė ilgai: buvo susiprasta ir sueita bendrumon. Gi mano santykiai, nežiūrint kartkartinio pasipešimo, galima sakyti, niekad nebuvo nutrūkė ar ypatingiau paire. Mes tarytum laikėmės vokiško priežodžio: "Schnaps ist Schnaps - Dienst ist Dienst"...

Pagal laiko išgales, visą laiką bendradarbiauau "Nepr. Lietuvoje" ir dažnai pasikeisdavom laiškais su J. Kardeliu - pasibėdavdavom spaudos vargais etc.

Štai, 1964 m. rugpičio 7 d. datuotam laiške, tarp kita ko, J. Kardelis man rašė:

"Malonus Kolega,

Dėkingas esu už visą tai, ką prisiunti. Gaila, kad jokių honorarų neišsigalime mokėti. Mano vedamas laikraštis laikosi viena skaitytojų dėka. Ir aš pats nei namų, nei kitokio turto neturiu ir neturėsiu, - gal užteks urnos... "Kai dėl darbo sąlygų, tai aš laimingesnis buvau darbovietėje dirbdamas. Tenai dirbi, metei darbą, ir viską užmiršai. Kai dirbau ten, grįžęs iš darbo, parašydavau po kelis straipsnius. O redaguodamas laikraštį, visą laiką esu užimtas, ne minutės laisvalaikio, o ir atlyginimas, kokio Sveikas tikrai nenorėtum gauti"...

Nežiūrint begalinės darbo gausos, J. Kardelį visur kur būvo galima pamatyti - visuose suvažiavimuose, kongresuose etc.

Nuvažiavęs Čikagon, į Jaunimo Kongresą, žiūriu ir J. Kardelis tenai stypinėja, tarytum garyns ilgą kaku po balą. (Šis palyginimas - ne įžeidimo prasme. Jį (Kardelį) tokį matė ir dailininkai - karikatūristai. Patarčiau naujam redaktoriui žvilgtelėti į "Nepr. Lietuvos" 1967 m. komplektą, kur balandžio 5 d. numeryje buvo paties J. Kardelio patalpintas dail. Viktoro Andriusio šaržas, kur

Lietuvių Dienos metu Toronte... Jaunimo tarpe.

vaizduojamas besišypsantis "ilgakaklis" J. Kardelis, su apačioj padėtų užrašu: "Palinksmintas laikraštiniškas Jonas Kardelis". Norėčiau, kad tuo šaržu dar kartą būtų pailiustruotos šitos mano atsiminimų nuotrupos - Pr. Al.).

Ypač paskutiniu metu, laikraščio redagavimo ir leidimo dėliai, J. Kardelis buvo įsijigęs ir foto aparata. Jis pats atlikdavo ir foto reporterio darbus. Taigi, ir ten, Jaunimo Kongrese, žiūrėk, kur nors prisipyręs "prie sienos" tai J. Kapočių, Enciklopedijos leidėją, beklaušinėjęs apie išleisimą angliškąją Lietuvių Enciklopediją, tai jį befotografuojąs, tai kitą kokį svaresnį asmenį ir t. t. Ir tai visur jo pilna - ir pasikaitų salėje, ir simpoziume, ir dainų išpildymo salėj ir t. t. ir t. t.

Viename iš paskutiniųjų KLB Krašto Tarybos atstovų suvažiavime, atsimenu, besėdėdami kartu prie pietų stalo Šv. Jono parapijos salėje ir bevalgydami rūpestingųjų šeiminių skanėnių paruoštas "cepelinus", abu šnekėjomės. Aš jam tariau:

- Jūs, p. Kardeli, visad gerai atrodot, visad judrus, energingas, kaip tikras jaunuolis...

Deja, jis man atsakė:

- Taip tik išoriniai atrodo. Aš - kaip obuolys, tik iš oro esu raudonas, o mano vidus - gerokai pagedęs...

Mūsų draugystė ir nuoširdumas vienas antram - niekad nesibaigė, galima sakyti, iki pat paskutiniųjų dienų. Su nuoširdžiu dėkingumu dar prisimenu tai, kai, baigus man Pedagoginį Lituanistikos Institutą, J. Kardelis įsikrovė "Nepriklausomon Lietuvon" mano nuotrauką (net per dvi skiltis) ir parašė savo vardu straipsnį, užvardindamas "Pranys Alšėnas - diplomuotas lituanistas", kurį baigė šitokiomis mintimis: "Malonu pasveikinti kolegą žurnalistą ir bendradarbį su vertingu laimėjimu ir palinkėti visokeriopos sėkmės apvainikuotame kelyje". ("Nepr. Lietuva", 1968. I. 10.).

Šiaip jau a. a. J. Kardelis - nebuvo kažkoks gražbylys kalbėtojas suvažiavimuose ir susėjimuose, bet dalykus, nors labai paprastais terminais, išaiškindavo ir išryškindavo iki galutinumo. Raštuose - taip pat buvo aiškus, nors, kai kur, "sausokas". Su didesne "padažo" doze jo būdavo tik muzikinės recenzijos; kaip tos srities neblogo specialisto.

Tebūna jam lengva Kanados žemė, o jo artimiesiems - mano gili užuojauta.

Pranys ALŠĖNAS.

ŽYMU KALBININKĄ PALYDINT

S. m. vasario 5 d., eidamas 84-uosius metus, mirė plačiai žinomas lietuvių mokslininkas, pedagogas ir vertėjas, Lietuvos TSR Mokslų akademijos tikrasis narys profesorius Juozas Balčikonis. Vėlonis daugiau negu pusę šimtmečio vaisingai dirbo mokslo ir kultūros darbe, yra išvarejęs gilią vagą lietuviškos dirvonuose.

Prof. J. Balčikonis gimė 1885 m. kovo 25 d. Eriškiuose, mažžemių valstiečių šeimoje. 1898 m. baigęs Panevėžio pradinę mokyklą, įstojo į Ramevėžio realinę gimnaziją. Vertėsi privačiomis pamokomis ir kitiškai užsidirbamas duonos kėsnį. 1906 m. įstojo į Peterburgo universiteto istorijos-filologijos fakultetą, kur studijavo slavistiką. Jau tada buvo pažįstamas su J. Jablonskiu, su kuriuo palaikė artimus ryšius iki pat šio mirė. Universitete susipažino su K. Biiga, kuriam padėjo rinkti lietuvių kalbos duomenis, pats vis giliau įsitraukdamas į lietuviškas studijas.

Dar universitete būdamas, J. Balčikonis ėmė aktyviai bendradarbiauti lietuvių periodinėje spaudoje, rašė korespondencijas ir eilėraščius, vertė lietuvių kalba populiarias liudžial knygeles.

1911 m. baigęs Peterburgo universitetą, J. Balčikonis kurį laiką dirbo lietuviškų laikraščių redakcijose Vilniuje, vėliau perėjo į pedagoginį darbą. Pirmojo pasaulinio karo metais jis atsikėlė Voroneže, kur dėstė lietuvių ir lotynų kalbas pabėgėlių gimnazijoje. Grįžęs į Lietuvą, apsigyveno Panevėžyje. Čia iki 1924 m. dėstė lietuvių kalbą ir buvo direktoriumi iš pradžių berniukų gimnazijoje, vėliau mokytojų seminarijoje, kartu plačiai reikšdamasis to meto spaudoje.

1924 m. J. Balčikonis, kaip žinomas pedagogas ir lietuvių kalbos specialistas, pakviestas į Kauno universitetą skatinti bendrojo lietuvių kalbos kurso. Čia jis išdirbo docentu iki 1931 m., vėliau liko tik prie didžiojo lietuvių kalbos žodyno, kurio vyriausioju redaktoriumi buvo paskirtas 1930 m. Nuo tada jis labai plačiai ir giliai įsitraukė į leksikografinį darbą, organizavo platų žodžių rinkimą visoje Lietuvoje. Be to, tuomet J. Balčikonis taip pat daug dirbo lietuvių literatūrinės kalbos norminimo bei turtinimo srityje: rašė straipsnius praktinės kalbos klausimais, kovojo prieš spaudoje pasitaikančias kalbos negeroves, pats vertė jaunimui skirtas knygas, ypač pasakų rinkinius. Didelę reikšmę turėjo jo 1932–1936 m. išleisti J. Jablonskio raštai (5 tomai). Kalbos istorijai didžiai vertingas 1939 m. parengtas M. Peikevičiaus katekizmo fotografuotiis leidimas.

Daugiausia J. Balčikonis nusipelnė lietuvių leksikografijai. Stambiausias jo darbas — tai didysis lietuvių kalbos žodynas. Šį darbą jis dirbo bemaž 40 metų. Pats suredavo ir išleido du pirmuosius žodyno tomus (apie 2000 puslapių), parengė pirmąjį III tomo redakciją. Tačiau tai tik dalis darbo. Svarbiausia — jis suorganizavo nepaprastai intensyvių lietuvių kalbos žodyno turto rinkimo vaju, kelskart padidindamas iš K. Biigos palikimo paveldėtas kartoteles. Jis ne tik išugdė žodyno talkininkų kadrus, bet ir pats via surinkęs tūkstančius gražių žodžių iš savo gimtųjų apylinkių ir kitų vietų.

Prof. J. Balčikonis.

Be lapelių žodžiams užrašyti sunku J. Balčikonį net įsivaizduoti. Visur ir kiekviena proga jis kalbėdavo tik apie žodžių rinkimą, šio darbo svarbą. Ir taip iki paskutinės gyvenimo dienos, netgi sirgdamas, šalia savęs turėjo pasidėjęs lapelius. Kad dabar didžiojo lietuvių kalbos žodyno redakcija turėtų apie pustrėčio milijono lapelių kartoteką (K. Biiga paliko kiek mažiau negu 618 tūkstančių), kad iki šiol jau galima buvo išleisti net septynis žodyno tomus, paruošti aštuntąjį ir pradėti leisti naują papildytą pirmųjų tomų leidimą, tai čia didžiausias nuopelnas priklausantis J. Balčikonui. Be jo iniciatyva ir rūpesčių sukauptos kartoteles nebūtų buvę galima išleisti ir dabartinės lietuvių kalbos žodyno, prie kurio redagavimo jis taip pat yra prisidėjęs.

Daug J. Balčikonis yra padaręs kaupdamas lietuviškus vietovardžius, pavardes ir kitokius kalbos turis. Jis taip pat yra žymus mūsų tautosakos rinkėjas, pradėjęs šį darbą dar būdamas studentas, ir dirbęs iki pat mirėties. Tai jį priartino prie pačių geriausių kalbos aruodų, iš kurių šėmėsi turto, kai pačiam reikėjo. Užtai jo vertimų kalba tokia turtinga.

Kita labai pagė'a J. Balčikonio veiklos sritys — tai lietuvių kalbos praktikos reikalai, ypač raštų kalbos kultūra. Praktinės literatūrinės kalbos tobulinimo klausimais jis yra parašęs ne vieną dešimtį straipsnių. Įdomių kalbos taisyklių yra jo parašytose įvairių knygų kalbinėse recenzijose.

Prie literatūrinės kalbos ugdymo bei tobulinimo jis yra taip pat nemažai prisidėjęs savo puikiomis pasakų ir šlaipjau jaunimui skirtos grožinės literatūros kūrinių vertimais. Juose kūrybiškai panaudoti liudies kalbos lobiai.

Negalima nepaminėti ir J. Balčikonio pedagoginės veiklos. Ją geriausiai musako tas faktas, jog šiandien jo mo-

kimų sulaukime visose Lietuvos kampuose. Vieni jį prisimena kaip lietuvių kalbos mokytoją prieškarinėje gimnazijoje ar mokytojų seminarijoje, kiti kaip docentą ar profesorių universitete, dar kiti kaip aspirantiūros laikų mokslinį vadovą ar disertacijos oponentą. Tačiau visi jam šiandien yra dėkingi už įkvėptą meilę gimtajai kalbai, už tai, kad jis įpratino mokyti kalbos ne paprastų kalmo žmonių, branginti ir vertinti liudies kalbos turtus. Daugelis J. Balčikonio mokinių dabar jau patys yra mokytojai arba net jau mokiniui jau moko kitus. Tuo būdu vėlonies pasėlia gimtosios kalbos metis sėkiai šiandien jau neša keleriojų vaisių.

Prof. J. Balčikonio stralpsniai lietuvių kalbos mokslo ir jos praktikos klausimais buvo paskelbti įvairiuose prieškariniuose ir tarybiuose žurnaluose bei laikraščiuose. Šis tas pasirodė kitose respublikose ir liudies demokratijos kraštuose. Daugelis šių stralpsnių dabar praktiškai neprieinami nei mėsialistams kalbininkams. Būna labai gera, jeigu artimiausiu laiku mūsų leidyklos pasirūpintų išleisti rinkinį prof. J. Balčikonio raštų leidinį. Yra like ir paskelbtųjų rankraščių. Iš jų visu pirma reiktų pasirūpinti Drukininku liudies dainų rinkiniu, kurį profesorius spėjo bemaž visai paruošti spaudai.

Šie leidiniai bus pats gražiausias paminklas žymiajam mūsų kalbos tyrinėtojui ir puoselėtojui.

Endel Kōks, „Spindulinės energijos formulė“, aliejus

IŠ ESTŲ POEZIJOS IR DAILĖS

* * * Aleksander Suuman

Ateinu pas tave
lyg pieno puta
ar kaip banga
nakties tamsoje
arba kaip ugninė banga
kaip bangų jaunikaitis
supantis saulei aukštyn žemyn
mano delnuose

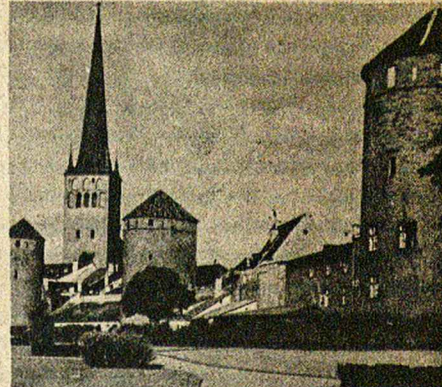
arba tartum vandenio
pelenų spalvos akim
ateinu tylutėliai
mėnulio šviesa plaukuose
Aš einu pas tave
ateinu

ir po kojų tau padedu
skaisčiai geltono gintaro trupinį

(Palanga-Lietuva, 1962 m. kovo mėn.)
iš latviško vertimo vertė Zina Katiliškienė.

Tartu universitetas

Talino XIII a. architektūra.

RUDENINĖ VAIKYSTĖ

Ivar Ivask

Daug kraujo iš vasaros gyslų tam spaliui ant rankų
/paliko,

jam laidojant žuvusias uogas statinių gelmėj,
ir vėjas suplyšusių pievų skylėtojo skaroj
sustaugė, kad jos neseniai buvo grožiu apklotos.

Baltų obuolių spindesys jau dabar vėsujom,
toks grynas, kaip debesys ledo stikle atsimušę,
o mėnuo — moliūgas, nuglostytas vaikiškų rankų,
kai gervių užkimes raudojimas tirpo danguj.

Ir mano vaikystė, atrodo, į miglą nuslinko.
Kaip švyturio bokštas, tenai lango stiklas suspindi,
jis buvo pakibęs raudonas, man greitai užmiegant,
kad vasarą naują kaip gaidį ateinant matyčiau.

Vertė Henrikas Radauskas iš Astrid Ivask paruoštų angliškų ir vokiškų versijų.

Titt Raid, „Misiija“, medžio raižinys - estas.

KARDELIS-ŽURNALISTAS

Nepriklausomoje Lietuvoje "Lietuvos Žinios" buvo atgavintos 1922 m. vasario 16 d., kaip tautiniai demokratinės krypties dienraštis, Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos organas. Pirmuoju jų redaktoriūmū vėl buvo pakviestas dr. K. Grinius. Po jo vyr. redaktoriai dažnai kėltėsi, nes tuomet lietuviškos spaudos, ypač dienraštinės, leidimo sąlygos buvo sunkios. Tiesiog trūko skaitytojų, o taip pat maža buvo ir kiek prityrusių žurnalistų. Paprastai jų dienraščius daugiausiai skaito miestų gyventojai. Mes gi Lietuvoj didesnių miestų be to vieno Kauno tuo metu lyg ir neturėjome, o ir tų miestiečių didelę dalį sudarė ne lietuvių tautybės žmonės. Kiek geriau tuomet sekėsi ūkininkams skirtiem saviraščiams. Dar prieš Pirmąjį karą vilniškis "Lietuvos Ūkininkas" ir seiniškis "Šaltinis" jau buvo pralaužę ledus laikraščiams ir kaimus. O tuo tarpu miestiečiai lietuviai ir net nemaža dalis tariamų inteligentų dar nebuvo įpratę dienraščius skaityti, nors jiems jau buvo leidžiami net 3 lietuviški dienraščiai: vyriausybės oficiozas "Lietuva", kuriai geriausiai sekėsi, nes ji rėmė valstybės išdas, krikščionių demokratų "Laisvė", vėliau pavirturi ir "Rytą" ir liaudininkų "Liet. Žinios", "Laisvės" skaitytojų branduolį sudarė gausi mūsų kunigija, "Lietuvos"-valdininkija, o "Liet. Žinioms" liko

visi kiti, kurių nebuvo daug. Laimė, sėkmingai pasisekė suorganizuoti akc. bendrovę "Varpas", kurią parėmė ir JAV lietuviai, nupirkdami dalį jos akcijų. Ši bendrovė ir leido visą laiką "L. Žinias".

1908 m. kuklute korespondencija iš savo gimtojo Rimšės valsčiaus Vilniaus saviraščiui "Lietuvos Ūkininkui" 16 metų jaunuolis Jonas Kardelis pradėjo savo laikraštiniuko karjerą, kurią užbaigė tik po 60 labai audringų metų 1968 m., sunkios ligos varginamas. Tai taip pat savotiškas rekordas, nes iš visų lietuvių gal tik ketletas yra turėjęs arba turi toki ilgą laikraštiniuko darbo stažą. Apie 40 metų jam teko eiti atsakingas redaktoriaus ir vyr. redaktoriaus pareigas. Tad visai prasmingai Liet. Žurnalistų Sąjungos Centro valdyba Detroite praėjusiais metais pakėlė jį tos sąjungos garbės nariu. Šio vardo žurnalistas J. Kardelis tikrai nusipelnė, nes dar buvo ir vienas iš Lietuvos Žurnalistų Sąjungos Kaune steigėjų ir ilgametis jos valdybos narys.

J. Kardelio žurnalistinė veikla yra neatskiriama susijusi su dviem laikraščiais: Kauno "Lietuvos Žiniomis" ir Montrealio "Nepriklausoma Lietuva". Abu jis juos redagavo maždaug po vienodą laiką tarpą: 18-19 metų. Tačiau tai dar ne viskas: jo vardas dar siejasi ir su visa eile kitų laikraščių, ku-

riuose jam teko artimiau bendradarbiauti (taip pat ir bostoniškį "Lietuvių Enciklopediją") ir pora kitų, kuriuos jam teko redaguoti.

J. Kardelis faktinai jau yra redagavęs net dvi skirtingas "Nepriklausomas Lietuvas". Jis buvo vienas iš steigėjų ir pirmasis redaktorius anos "Nepriklausomos Lietuvos", kuri slapto spausdėvėlėj spausdinta pasirodė Vilniuje vėlyvą 1941 m. rudenį. Tai buvo lietuvių tautiniai demokratinio antinacinės rezistencijos sąjūdžio, kurį daugiausiai sudarė liaudininkų srovės žmonės, organas, suvaidinęs žymų vaidmenį lietuvių tautos pasipriešinime visokioms nacių užmačioms.

Anoji pagrindinė "Nepriklausoma Lietuva" vokiečių okupacijos laikais ėjo beveik trejus metus ir jos buvo išleista net 46 numeriai. Buvo žinių, kad dar vienas kitas jos numeris buvęs išleistas ir antrosios sovietų okupacijos pradžioje. Tai buvo nedidelio formato, smulkiu šriftu spausdintas, bet gabi ir sumaniai redaguotas laikraštėlis, kurio tūkstančiai egzempliorių pasklisdavo po visą Lietuvą. Ji atvirai skelbė nacių planus, visokias machinacijas ir nusikaltimus lietuvių tautai. Anoji "NL" buvo virtusi net lyg visos antinacinės lietuvių rezistencijos oficiozu, nes ji rėmė visos lietuvių tautos vienybės reikalą ir vienos centrinės politinės vadovybės lietuviams reikalingumą. Ji buvo pats pirmasis pagrindinis spausdintų spausdintas lietuvių rezistencijos laikraštis, nes kiti svarbesnieji slaptieji tos rezistencijos laik-

raščiai — "I Laisvė", "Laisvės Kovotojas" ir kiti — pasirodė žymiai vėliau negu "NL". Ta pagrindinė lietuvių spauda tuomet sutrukdė visus mobilizacinius nacių planus ir jiems nepavyko įsteigti lietuviško SS legijono. Vilniuje išleistas keliolika "NL" J. Kardelio redaguotų numerių, spaltoji spausdėvėlė ir laikraštėlio redakcija saugumo sumetimais buvo perkelta į Kauną. J. Kardeliui likus gyventi Vilniuje, Kaune ją ėmė redaguoti kiti žmonės, bet J. Kardelis visą laiką liko jos artimas bendradarbis.

Dar vienas laikraštis, kurį J. Kardeliui teko beveik trejus metus redaguoti, buvo "Lietuvių Žodis", leistas Detmole, britų okupacinė Vokietijos zonoj. Tai buvo vienintelis lietuviškas saviraštis britų okupacinės valdžios skirtas tos zonos lietuviams. Tuomet Vokietijoj visko trūko, tad ir popierius buvo angli valdžios normuojamas. Vis dėl to "Liet. Žodis" buvo pasiekęs net 6,000 egz. tiražą. Tuometinėmis tremties sąlygose bendradarbių jam netrūko. Redakcijoj dirbo net trys redaktoriai ir "LŽ" buvo įvairus ir įdomus didžiulio formato saviraštis.

Labai gaila, kad J. Kardelis, anksčiau labai užsiėmęs kasdieniniais montreališkės "Nepriklausomos Lietuvos" reikalais, o vėliau ilgus mėnesius sunkios ligos varginamas nepalikto savo atsiminimų (o gal aš klystu), kuriuose būtų plačiau aprašęs savo rezistencinę veiklą okupacijų metais, organizuojant slapto spausdėvėlę ir redaguojant pagrindžio laikraštį. Patekus į

geštapo nagus, už tai tikrai buvo galima "išrūkti per kamina". Be to, ilgus metus dirbdamas svarbaus laikraštiniuko bei visuomenininko ir politiko darbą Lietuvoje, jis tikrai žinojo labai daug visokių dalykų ir visokių užkulisinių politinių "paslapčių", kurių anksčiau dėl vienu ar kitu priežasčių nebuvo galima ar prasminga skelbti. Paprastai jų į svarbesnes redakcijas visokiais kanalais suplaukia daugybė visokių žinių, apie kurias, esant griežtai cenzūrai, negalima nė prasitarti, o kurios istorijai vis dėl to būtų labai reikšmingos.

2.

Neminėsiu šiame rašinyje J. Kardelio laikraštiniuko darbo redaguojant jam Montrealio "Nepriklausoma Lietuva". Tai dar visai netolima praeitis, galima sakyti, vakarykštė diena. "NL" skaitytojai gerai žino, kokiose sąlygose jam teko dirbti ir su kokiais materialiais ir kitokiais sunkumais beveik 20 metų kovoti. Čia tiktenka pastebėti, kad visai naujose sąlygose, emigracijoj, svetimam krašte J. Kardelis nebebuvo visai toks pat senasis Kardelis, kokį mes ilgus metus pažinojom Lietuvoj. Tam, be abejo, turėjo įtakos žymiai senesnis amžius, įvairūs sveikatos šlubčiojimai, pergyventieji okupacijų ir tremties sunkumai (Freiburge i. Br. jis vos vos su žmona nežuvo per baisų 1944 m. vėlyvą rudens to miesto bombardavimą, žuvo liepsnose, o viskas, ką buvo iš Lietuvos atsivežęs). Sunki lietuvių tautos padėtis tėvynėje ir nemažos skaičiaus lietuvių čia abuojumas mūsų tau-

tinams reikalams taip pat slėgė J. Kardelį. Tikrai, ne dažnas lietuvis taip jautriai išgyveno visas mūsų tautą ištikusias nelaimes, kaip J. Kardelis. "NL" skaitytojai tai aiškiai turėjo matyti iš jo daugybės tuo reikalingų straipsnių. Žinoma, visa tai atsilepė ir į jo laikraštinių darbų.

Visa J. Kardelio, kaip laikraštiniuko, didybė pasireiškė Lietuvoje, redaguojant jam per 18 metų "Lietuvos Žinias". O tai vis dėl to jau senesnė praeitis ir vargu ar daug dabartinių lietuvių, jaunesnių negu 40 metų, bus daugiau ką apie "Liet. Žinias" girdėję. "Liet. Žinios" ir jų ilgametis vyr. redaktorius J. Kardelis buvo taip artimai susiję, kad vieną jų be kito net sunku įsivaizduoti. Tad ir tenka čia prie jų kiek ilgiau sustoti.

"Liet. Žinios" buvo įsteigtos Vilniuje 1909 m., kai Jonas Vileišis perėmė iš savo brolio inž. Petro Vileišio jo beveik šešerius metus leistas "Vilniaus Žinias". kurios dėl įvairių sunkumų 1909 m. buvo sustabdytos. Jos iš pradžių ėjo du kartus per savaitę, vėliau tris, o kilus Pirmajam karui virto dienraščiu. Paskutinis "LŽ" numeris buvo išleistas 1915 m. rugpjūčio 15 d., vokiečiams įgygiuojantį Vilnių. "LŽ" redakcijoj tuomet dirbo kurį laiką dr. K. Grinius, M. Sleževičius, F. Bortkevičienė, rašytojos Bitė ir Žemaitė ir visa eilė kitų redaktorių. Anais laikais prie "LŽ" buvo leidžiami įvairūs mėnesiniai priedai, tarp kurių ypač žymų vaidmenį suvaidino lietuviškai moksleivijai ir studentijai skirtoji "Aušrinė".

Bus daugiau.

Eltos Informacijos

Jau baigiasi trečias dešimtmetis, kaip Kremliaus valdovai ir jų statybiniai Lietuvoj kartoją akivaizdų melą, esą 1940 metais neva pati "Lietuvos liaudis" sukilusi prieš savo valstybę ir neva "atkūrusi" Lietuvoj vadinajamą "tarybų valdžią".

Gal būt jie viliasi, kad pasitvirtins nesąžiningų politikuočių susigalvota taisyklė, anot kurios net ir begėdiškiausias melas, jeigu ilgai ir atkakliai kartojamas, galis tapti įtikimas. Bet iš tikrųjų, jei melas kartais ir gali apgaulingai tapti įtikimas, jis niekad negali tapti tiesa. Otiesa apie 1940-tuosius metus Lietuvoj buvo ir tebėra ta pati: ne Lietuvos žmonės sukiilo prieš savo valstybę, o iš Maskvos pasiųsta kariuomenė užėmė Lietuvą, perdavė ją Stalino-Molotovo imperialistiškon valion, ir tie ėmė Lietuvą tvarkyti savo nuožiūra, - ne kaip Lietuvos žmonėms, o kaip jiems patiko.

Nors Rusijoj įsigalėjusi bolševikų vadovybė ir buvo 1920 metais iškilmingai išsižadėjusi pretenzijų į Lietuvą visiems laikams, savo imperialistišką apetitą tramdyti ji tėsėjo tik 18 metų. Kai Hitleris ėmė siautėti Europos vidury - pagrobė Austriją, Saarą, Čekoslovakiją, Klaipėdos kraštą, Kremliuje kilo nebesuvaldomas pavydas.

Hitlerio grėsmei kryptant į Lenkiją, Rusijos vadai-komunistai, vietoj pasisiūlę padėti Hitlerį sudrausti, panūdė vėčiau susidėti su juo ir dalyvauti jo numatytų grobių pasidalinime.

Šiemet sueis lygiai 30 metų nuo Stalino įsirašymo į samokslą su Hitleriu. Ne Lietuvos žmonių valia, o tuo samokslu pasirėmusi, Lietuvoj atsirado bolševikų valdžia. Kad jos nuolat kartojamas melas neužgožėtų jos apgalvėtinos, bet neužginčijamos tiesos, būtina dažnai ir neatlaidžiai priminti dabar jau viešai žinomus dokumentus apie tą samokslą ir jo sudarymo eigą.

Dokumentai atskleidžia, kad ne Hitlerio, o Stalino pasiuntiniai pirmieji ėmė siūlytis į grobikišką samokslą.

Nepraėjus nė mėnesiui nuo Hitlerio įsiveržimo į Klaipėdą, būtent, 1939 metų balandžio 17 dieną Stalino ambasadorius Berlyne Merekalovas apsilankė pas nacinio reicho valstybės

sekretorių Weizsaeckerį pasikalbėti "praktiniais klausimais" ir čia prasitarė, jog nesą pagrindo, kad vokiečių - sovietų santykiai nepagerėtų. Tai buvo ženklas, kad Kremliaus komunistai ne tik nesą užsispyrę kovoti prieš nacių įsigalėjimą, bet sutinka net draugauti su jais.

Hitlerio valdžiai, žinoma, mažai terūpėjo politinis-ideologinis rusų komunistų draugingumas, bet rūpėjo susidaryti galimybę pirkti Rusijoj rengiamajam karui reikalingų medžiagų, ypač benzino bombonių, ir tankams, be kurio Hitleriui būtų buvę neįmanoma pradėti karą.

Jei kremlininkai būtų griežtai atsisakę padėti Hitleriui maitinti savo karo mašiną, gal karas ir būtų negalėjęs tuo metu kilti. Bet tada nebūtų buvę nei karo grobio, nebūtų buvę ko dalytis. Tad Rusijos vadai tarė, kad jų apetitas gali būti greičiau pasotintas, jei Hitleris savonorią karą galėtų pradėti. Taip, vietoj darę viską, kad karas būtų sulaukytas, jie slapta apsisprendė padėti Hitleriui pasiruošti, ir leidosi į kalbas apie prekybos sutartį su nacių reichu.

Trečią dieną po to, kai Merekalovas buvo Berlyne užsiminęs apie Maskvos-Berlyno santykių pagerinimo galimybę, gegužės 20 dieną Maskvoj Molotovas jau kalbėjosi su Hitlerio ambasadorium Schulenburgu apie prekybos sutartį. Molotovas, puikiai numanydamas, kaip ta sutartis Hitleriui reikalinga, čia pat išskėlė sąlygą, kuri turėjo atverti Kremlui kelią į grobio dalybas. Būtent, Molotovas Schulenburgui pasakė, kad: "sovietų vyriausybė tegalėtų sutikti derybas pradėti, jeigu tam būtų sukurta tinkamas politinis pagrindas".

Dokumentuose nėra užrašyta, ar ir kaip Molotovas smulkiau paaiškino Hitlerio pasiuntiniui, koks politinis pagrindas jam būtų tinkamas, bet iš tolesnių dokumentų galima matyti, kad Berlyne Molotovo noras buvo pakankamai aiškiai suprantas. Būtent, rugpjūčio 2 dieną pats Ribbentropas, Hitlerio užsienių reikalų ministras, sovietų ambasados vedėjui Berlyne užtikrino, kad: "tarp Baltijos ir Juodosios jūros nėra problemos, kuri tarp mūsų negalėtų būti išspręsta. Mums abiem

pakankamai vietos prie Baltijos, ir rusų interesams anaipol netenka susikirsti su mūsų siais".

Taip kalbėdamas, Ribbentropas aiškiai pasisakė sutinkąs pasidalinti vietą prie Baltijos. Tik jo akys tebebuvo nukreiptos į Baltijos pakrantę su Liepoja ir Ventpilio uostais. Vengdamas atbaidyti rusus, jis "dosniai" paliko jiems visą tolesnį Baltijos pajūrį, netgi su Ryga... Bet Maskvoj į tai buvo pažiūrėta, kaip į Ribbentropo derybišką užsiprašymą; giliau priėmė dėmesin užtikrinimą, kad "abiems užteks vietos" ir "nėra neišsprendžiamų problemų". Tuo pasiremdamas, Molotovas per porą savaičių prirėngė dalybų sąmokslą projektą ir rugpjūčio 19 dieną įteikė jį Hitlerio pasiuntiniui Schulenburgui, kuris tuojau išsiuntė jį į Berlyną su pranešimu, jog sovietų vyriausybė sutinkanti, kad Ribbentropas atvyktų į Maskvą apie rugpjūčio 26-27 dieną. Ribbentropas nė tiek nelaukė; jau rugpjūčio 23 dieną valandą po pietų jis prisistatė Stalinui ir Molotovui Kremliuje.

Taip Stalinas su Molotovu įsisiūlė į sąmokslininkus Hitleriui pradėti karą, virtusį pasaulinio masto tragedija. Dokumentai, kurie liudija čia paminėtus faktus, yra paskelbti Jungtinių Amerikos Valstybių Valstybės Departamento 1948 metais išleistame dokumentų rinkinyje apie nacių-sovietų santykius 1939-1941 metais, 6, 38 ir 65 puslapiuose.

Apie Kremliuje rugpjūčio 23 dieną vykusias derybas štai ką rašė liudininkas D. Deutsch ("La Bataille", 1947 m. balandžio 30 d.):

"Rusai išsyk buvo šalti ir rezervuoti. Stalinas tuoj pareiškė savo dėmesį Baltijos valstybėms. Jis pasiteiravo, ar Vokietija vis tebesidomi Liepojos ir Ventpilio uostais ir nevyniodamas žodžių, aiškiai pareiškė, jog derybos vesti nebus prasmingės, jeigu vokiečiai tuo klausimu nenusileis. Ribbentropas pasiprašė leidžiamas telefonu susisiekti su Hitleriu Obersalzburge ir per kelias minutes gavo ryšį. Hitleris valandėlei paliko telefoną pažiūrėti į žemėlapi. Tuoj pat jis pranešė sutinkąs užleisti rytinį Baltijos pakraštį Rusijai... Toji nuolaida tuoj sulaužė ledus, ir viename vienintellame posėdyje, kuris, beje, ilgokai užtruko, buvo susitarta visais klausimais. Rug-

pjūčio 23 datos sutartis ir slapstasis protokolas buvo pasirašyti rugpjūčio 24 d. paryčiais".

Taip tą naktį buvo sudarytas Molotovo reikalautas "politinis pagrindas" pardavinėti Hitleriui reikalingas karo medžiagas ir dar gėdingiau prekiauti su Hitleriu Lietuvos žemėmis ir Lietuvos žmonėmis. Netrukus ir apie tai pateiksime atitinkamų dokumentų tekstus bei ištraukas.

LOS ANGELES

MUZIKA TRIUMFUOJA VAKARUOSE

Dvi premijuotos B. Budriūno giesmės: Mūsų Žemė - Lietuva (ž. Bern. Brazdžionio) ir Lietuvio giesmė (ž. Putino) suskambėjo Vasario 16-sios koncerte, įvykusiame Los Angeles mieste. Didžiulis Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus Budriūno, tautiniais drabužiais ir menišku daivavimu užkariavo ištaigingą Statler Hilton viešbutį. Priėjo, pirmą kartą pasirodė ir vyrų kvartetas (M. Ilgūnas, B. Seliuskas, A. Polikaitis ir R. Dabšys), irgi vadovaujamas B. Budriūno. Tai neeilinė šventė.

Tenka džiaugtis rengėjų rūpestingai paruošta programos antrąja laida, kur, šalia oficialios minėjimo dalies, tiksliai ir išsamiai yra nužymėta koncertinė dalis. Puslapių puošia ne tik rimtas diplomato dr. S. A. Bačkio veidas, bet ir miela kompozitoriaus šypsena.

Atrodo, kad muzika ir menas vėl triumfuoja vakaruose!

J. MINIJUNAS

LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE

Long Beach, Calif. Lietuvių klubas paminėjo Lietuvos nepriklausomybės 51 metų paskelbimą.

Minėjimas buvo su vaišėmis gražioje svetainėje 728 Elm Ave. Long Beach. Minėjimas įvyko vasario 22 d. 6 val. vakaro.

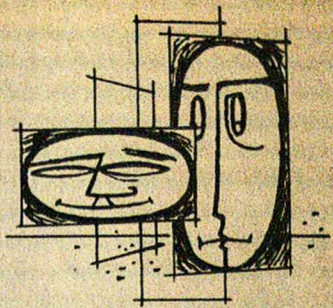
Minėjimo programą atliko solistai: Stasė Klimaitė - Pautienienė ir Kvirinas Dargis, jiems akomponavo muzikas St. Kalvaitis.

Vyriausia vaišių šeimininkė buvo Marija Aftukienė, šeimininkas buvo Vytautas Tamošaitis.

Buvo renkamos aukos Amerikos Lietuvių Tarybai ir tam reikalui iš klubo kasos pridėta 50 dolerių auka.

J. MATIJOŠAITIS.

KREIVI VEIDRODŽIAI

NESUSIPRATIMAS

Piliėtis nutarė pirkti savo žmonai dovanų retežėlį. Užėina jis į krautuvę ir, staiga, užmiršta anglišką retežėlio pavadinimą. Laimei pamato jauną pardavėją, kuri kaip tik tokį daiktą dėvi ant kaklo. Tai jis priėjęs ir rodydamas pirštu į jos viršutinę kūno dalį klausia: - Kaip jūs tuos vadinate? - Fal-sies, -atsakoma pikta ir paraudus pardavėja, - jūs rasit juos trečiam aukšte!

Kodėl slėpti?

Sakoma, kad sovietai giriasi jau labai seniai išradę televiziją. - Gali būti, - sako amerikietis, - bet kodėl jie taip ilgai ją slėpė nuo savo žmonių?

Geras patarimas

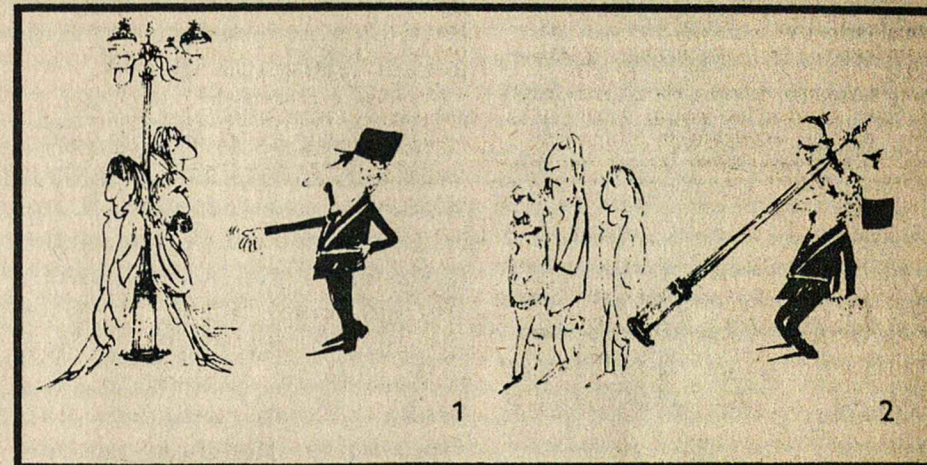
Jeigu norite išvalyti savo plėšes ir rusius nuo laikraščių, žurnalų ir knygų, paveskite tą darbą beraščiams. Atliks be pasigailėjimo!

Šeimininkas sako, išleistas ilgokai užsibuvusį svečią: - Ateik ir vėl, kai mažiau turėsi laiko.

Sakoma, kad ir stiklai gali pakeisti asmenybes. Ypač, jei jie greitai ištuštinami.

Vienas dalykas krenta į akis lankant, taip vadinamus, atsilikusius kraštus: ten vaikai dar tebeklauso tėvų!

Tikras draugas yra tas, kurio akyse kartą apsijuokęs, nepalieki tokių visam laikui.

1

2

Išminčius sako: Patirtis išmokė, kad viską, kas atsiranda ant liežuvio galo, reikia tenai ir palikti.

Anšlavs Eglītis.

TRIESE VIENOSE ROGĖSE

Anšlavs Eglītis yra vienas originaliausių vidurinės latvių kartos rašytojų. Jis yra autorius visos eilės brandžių literatūrinių kūrinių. Šiuo metu rašytojas gyvena JAV-se. A. Eglītis domisi lietuvių literatūra: yra paruošęs apie ją straipsnių bei vertimų iš lietuvių prozos.

Red.

Anšlavs EGLĪTIS

TRIESE VIENOSE ROGĖSE.

Čekš, čekš, čekš! - minkštai skambėjo arklio pasagos, apsnigtoje Rygos senamiesčio gatvėje. Andrius sėdėjo šalia vežėjo ant pasostės ir pakreipęs galvą klausėsi. Čekš šokinėjo po sniegą. Bėgo rogių priekyje. Vertėsi kūliais. Visa gatvė buvo pilna čekšėjimų. Jie lino Andriui užant, už apykaklės ir bėgo per nugarą šurpu. Andrius šypsojosi ir purtė galvą. Ir kodėl, gi, čekš? Ši šnabždanti garsą jis jautė visu savo kūnu. Girdėjo jo ritmą bent keliais atvejais. Garvežio važiuojame. Arklio bėgime. Net jo paties pulsas plakė: čekš, čekš, čekš!

Rogės džergždėdamos išlydo į nuvalytą gatvę. Arklio pasagos atsimušė į nuogus grindinio akmenis. Čekš staiga dingo. Dabar Andrius vietoje minkšto, šnypščiančio kš girdėjo tik kietą k. Aštrus garsas skambiai plyšo ore, palikdamas ataskambį a, kuris ataidėjo atsitrenkdamas į siauros gatvėlės namų sienas, ir pasišokėjęs į apsnigtų gegnių subyrėjo grindinio akmenų plyšiuose. Andrius įdėmiai klausėsi. Negailėstingai aštriai ir neklaidinančiai realiai, jo klausą skaldė sudalinti garsai "če-ka, če-ka, če-ka!" Andrius nemaloniai jautė atšiau rū ir kietą k skambesį, palyginus jį su kš.

Cechas. Čeka. Čekas. Panašūs skambesiai, bet skirtingų prasmių. Cechas buvo vienos dirbtuvių skyrius, kuriame dirbo Andriaus motina. Čeka - niūri institucija, kurioje pradingo jo tėvas. Čekas, tai drąsus žmogus, kovojąs už savo tautos laisvę. Atydžiai skaitydamas laisvosios Latvijos laikų knygas, Andrius niekur nerado žodžio cechas. Ir senajame žodyne jo nebuvo. Šis žodis buvo at-

vežtas iš rusų žemės. Įsibrovęs į Latviją kartu su tankais ir čeka.

Čekš, čekš, čekš - arkliukas vėl išsitiesė ir pasileido lengva ristele snieguota gatve. Kietas klapsėjimas ir jam buvo atšipinės ausis.

Keista, kad Andrius anksčiau niekad nesisielėjo dėl čekų. Jo supratime Čekoslovakija iki šiol buvo tik viena iš daugelio "brolišių" respublikų, kuri lino Latvijai į akis su savo neprašyta draugyste. Andrius prisimena, kaip būdamas pradžios mokykloje jis Čekoslovakijos vardą lengviausiai atsimindavo sudėjęs jį iš dviejų žodžių: čeka ir Slovakija. Dabar jam atrodė, jog taip darydamas jis praskaldė čekams.

Andrius nenorėjo galvoti apie čeką. Šiandien buvo Kalėdų išvakarė. Vakare jie namuos uždegę eglutę. Senais laikais, dar prieš Andriaus gimimą, Kalėdos buvo didelė šventė. Jas švėsdavo tris dienas. Rytoj, pirmąją švenčių dieną, motina turėd dirbti fabrike, jam, Andriui, reikė eiti į mokyklą. Kaip baisiai jam buvo įgriususi mokykla, bet jis vistiek ištvers. Iš keršto. Sustoti pusiau kelyje, reikė pasilikti juodadarbiu visam gyvenimui. Andrius mokykloje ypatingai nemėgo istorijos mo-

kytojo. Latvijos istorija, kurią jis mokė, skambėjo naiviai. Nei vienas akylesnis mokinys juk nevaikščiojo užrištom akim. Andrius perskaitė visas knygas, kurios buvo sudėtos palėpėje dar nuo tų laikų, kai jo tėvas buvo gimnazistas. Istorijos mokytojas dažnai važinėjo į Maskvą. Vienas Andriaus draugų jį praminė Maskvos trimintinku, nes beveik į kiekvieną sakinį jis įkombinuodavo žodį Maskva. Andrius parafrazavo Blaumanio baladę "Talavalos trimintininkas" ir paskaitė ją draugų būrelyje:

Atiduok trimitą, nutilk, Taip išgelbėsi save. Atsilyginsim tau auksu, Laisve ir garbe. Ir trimintininkas paklausė Ir atidavė trimitą jiems, Ir taip tautos laisvė Žuvo visiems!

Andrius užkišo ranką užantin ir pirštais palietė sulankstytą popierėlį. Jau ilgoką laiką jis jį nešiojosi kišenėje. Tai buvo iškarpa iš vieno užsienio žurnalo. Nuotraukoje matėsi berniokas, kuris atsilapojusiais marškiniais, nuoga krūtine, drąsiai stovėjo prieš rusų tanką. Tuščiomis rankomis ir nuoga krūtine, jis sumušė ir sugėdino priešus daugiau, nei tai būtų padariusi visa tankų divizija.

Andriui pašėlusiai norėjosi ištraukti iš kišenės popierėlį ir atlanksčius jį pakšti panosėn uniformuotam storuliui, kuris tūnojo už jo nugaros rogėse. Milanas Kadlecas buvo didvyris. Pasaulio laisvės simbolis. Jo vardas bus įrašytas istorijoje negestančiom, fosforinėm raidėm.

Andrius žinojo, kad didesnė dalis berniukų jo klasėje galvojo panašiai kaip ir jis. Jie buvo savo galvosenoje pastovūs ir drąsūs. Likusiųjų viena dalis buvo bailiai, o kita išdavikai. Kaip visuomet ir visur. Andrius sukando žandikaulius ir pro sukastus dantis įtraukė vėsus, sniegu kvepiantį orą. Su kokių malonumų jis būtų užpylęs žukiadančiui Berzinovui. Jo tėvas partijos šulas ir rytais savo nevykusią atžalą atvežą į mokyklą naujutelaite Volga. Senasis Berzinovas laisvosios Latvijos laikais vadinosi Berzinš, tačiau rusams atėjus pasidarė rusu. Sūnus mokykloje dėvėjo užsieniniais rūbais ir per pertraukas be sustojimo kramtė gumą arba čiulpė saldinius. Po Čekoslovakijos įvykių, jis viešai šaipėsi iš Milano Kadleco, ir Andriaus draugas jam už tai išmūšė priekinį dantį. Dantį greitai įdėjo dirbtiną, tačiau Berzinovas vis dar prikando

viršutinę lūpą, lyg bijodamas atidengti išdavikišką vietą.

Tačiau tokie Berzinovai dar nebuvo patys pavojingiausi. Visi žinojo, kas jie yra ir visi jų saugojosi. Pavojingi buvo išdavikai draugų tarpe. Andrius mintyse skirstė visus savo klasės berniukus. Kas galėjo atspėti, kuris iš jų pranešinėjo? Ar kitose tautose irgi buvo tokių išdavikų? Gal tikriausia mažiau. Čekai, tikriausiai, tik niekingą procentą teturi. O vienok buvo malonu įsiti, kad klasėje yra berniukų, kuriais gali pasitikėti be jokios dėvonės. Jie taip pat, kaip ir Andrius ne kentė savo klasės, bet stropiai mokinosi, kad pavasarį galėtų užbaigti gimnaziją ir rudenį stoti universitetą. Tai buvo vienintelė išeitis, kad nenuskėst pilkoje dirbtuvių masėje, ko taip širdingai troško gimtinės prieštai. Reikėjo susidrausminti. Gerokai susivaldyti. Nors šią akimirką Andrių suėmė nesuvaldomas noras atsigręžti ir surikti uniformuotojam storuliukui tūnančiam už jo rogėse:

"Išlipk iš mūsų rogių, storasis Maskvos parše! Tu nužudei mano brolių Milaną Kadlecą! Aš nekenčiu tavęs! Nekenčiu! Nekenčiu!"

Bus daugiau.

Michigano valst. gubernatorius W. G. Milliken pasirašė proklamaciją Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo proga ir paskelbė vasario 16 d. Michigane Lietuvos Nepriklausomybės Dieną - Lithuanian Independence Day. Stovi iš kairės R. Sukauskas, kun. A. Babonas, D. Gaizytė, gub. W. G. Milliken, A. Mikalaitis, delegacijos vadovė Elz. Paurazienė ir Vl. Selenis.

Reportažas iš Detroito

MICHIGANO DIDMIESTYJE VISKAS PILKA

Kovo pirmoji daugeliui mūsų Detroito yra dvigubai liūdna. Tūkstantys devyni šimtai šešiasdešimt ketvirtų kovo pirmąją mirė Julius Kaupas. Vyras, kurį mažai pažinojome kaip medicinos daktarą, bet labai gerai žinojome kaip rašytoją ir literatūros kritiką. Vyras, kuris pasakas laikė realybe ir pagrindiniu kūrybinių žanrų pasakas buvo pasirinkęs.

Kodėl, sakau, dvigubai liūdna? Todėl, kad Juliaus Kaupo netekimą minime ir todėl, kad iki šiol dar neišpildėme jam duoto pažado. O buvome žadėję išleisti visus jo raštus. Neišleidome. Ir nebežadame. Komitetų pavadės apsinėšė dulkėmis. Surinkti pinigai guli banke. Rankraščiai? Jo beveik neišskaitomi rankraščiai (tuoj po mirties aš mačiau juos!) guli kažkuriam stalčiuke ar kažkurioj lentynoj. Ir laukia. Ko laukia? Penkeri metai...

(Temą palieku atvira. Rasi, pasisakys jo patys artimiausi draugai, mokėję išskaityti ir jo hieroglifus?).

Paskutinį kartą čia rašiau (sausio 29), kad Algirdas Landsbergis skaitys paskaitą Lietuvos namuose apie Rytų Europos literatūrą. Išsiunčiau reportažą paskaitos išvakarėse. Tai gi, kaip ten buvo? A. Landsbergis sausio 17 tikrai atvažiavo ir paskaitą tikrai skaitė. Daug iš jo sužinojom apie lenkų, čekų bei vengrų literatūrą. Truputį ir apie jugoslavų, rusų, rytinių vokiečių. O kai po paskaitos rašytoją-profesorių kvotėm, tai patyrėme ir apie okupuotos Lietuvos didžiuosius literatus.

Tik viena didelė smulkmena sudrumstė kultūrinio penktadienio organizatorių ir, manau, prelegento nuotaiką: publikos stoka. Kai į pirmąjį kultūrinį penktadienį gruodyje atsilankė 32, tai šį kartą lygiai per pusę. O tikro akademinio jaunimo, į kurį kultūrininkai tiek daug vilčių dėjo, tebuvo tik du...

Nepaisant žingsnio atgal, kultūriniai penktadieniai nežada likviduoti. Naujas prelegentas kviečiamas vasario 21-jai.

"Šilainė", mūsų šaunioji tautinių šokių grupė, skina laurus, kur tik pasisuka. Ypač, kur pasisuka su "Malūnu".

Pagal keliolikos metų tradiciją, "Šilainė" vis kviečiama į Michigano universitetą Ann Arbor, studentų pasaulinės mugės (taigi, jie taip vadina World's

Fair!) proga. Keliolikos tautybų pasirodymuose scenoje, ji vis viena iš dviejų-trijų geriausių, daugiausia katučių gaunanti. Taip buvo ir šį kartą, vasario 8. Kai pradėjo "Malūnas" suktis, tai publika, iš džiaugsmo galvą pametusi, šoko ploti. Pirmą kartą ir be tvarkos, o paskui į taktą, kartu su akordeonistu. Iki pačios pabaigos. Paskui vėl aistringa plojimų audra. Panašių, kiek mažesnių ovacijų, programos gale, sulaukė tik ne-grų grupė, su kažkokiu limbo, ar kaip ten ji vadina.

"Šilainėje" bene 42 kojos. Beveik visos studentų. "Šilainė" šį pavasarį minės savo dvidešimtmetį. Jos vadovė, nuo pat įsteigimo, yra Galina Gobienė. Dabartinis akordeonistas (ir labai geras!) - Rimas Kasputis.

Michigano universitetas (University of Michigan) jo tikras vardas, arba sutrumpintai U. of M.) yra pasaulinio garso. Užtat ir studentija čia iš viso pasaulio, nepaisant mokslo bei pragyvenimo brangumo. Daug indų, pakistaniečių, Afrikos iš visų kraštų ir visų rasių, europiečių, azijatų. Visada kelios dešimtys ar keliolika lietuvių čia irgi studijuoja. Būtų jų daugiau, bet dėl labai ružavos atmosferos, detroitiečiai savo vaikus siunčia į kitus apylinkių universitetus. Bet ne apie tai čia noriu prasitarti, o apie tvarką.

Įeini į senus, stilingus Studentų Unijos rūmus ir apstulbsi. Koridoriai užgrozdinti senų baldų liekanomis. Ant grindų popiergaliai, cigarečių nuorūkų, šiukšlės ir dulkės. Viskas skęsta cigarečių dūmuose, nors ir kaip aukštos tos menės, aukšti koridoriai. O jau studentų apranga, apranga! Kiauros kelnės ir kojinės. Kareiviškos miltinės. Purvinos, mėlynos fabrikų darbininkų kelnės, visų - vyrų ir merginų. Apie barzdas ir plaukus nebereikia nė pradėti...

Ak, žinoma, kontrastui praeina būreliai Afrikos juodųjų, nesuprantama kalba šnekančių, gražiausiai europėjiškai apsirengusių. Ir būreliai indų-indžių, šilkuose paskendusiu, su aukso žvaigždėmis kaktose. Jie breną per šiukšles, čėžina popierius. Bet jie jau, regis, pripratę ir nesistebi. Šią amerikietiškos "kultūros" dalį jie parsiveš į savo kraštus.

University of Michigan. Daugelio svajonių svajonė. Alma Mater... O taip norisi kreivai išverstį vokišką arme Mutter...

Ai, prieš namo važiuojant, dar po tą studentų mugę. Jie čia pre-

kiauria ir agituoja. Jie demonstruoja madą ir politiką. Praeina ir mūsiškiam raudonai užlietas Baltijos valstybių žemėlapis ant sienos, su užrašu, kad trys kraštai dabar Sovietų okupuoti. O arabai, savo dideliu kambary lieja krokodilo ašaras. Žydai, girdi, pradėjo tą karą. Žydai, sako, didžiausi agresoriai. Ant stalų krūvos antižydiškų brošiūrų. Viena kampe ekranėlis. Garsinis filmas apie žydų žiaurys. Sėdi baltos moterys ant kelių kėdžių, žiūri į turbanuotus negyvėlius ekrane ir dūsauja. Žiūrėjau ir aš penketą minučių. Karas virė ir baigėsi žydų bombomis. Tik niekur nerodė šokių Kairo gatvėse, kai tas karas prasidėjo...

O Biafra užėmusi du kambarius savo paviljonams. Vienaime ir kitame rodomos skaidrės. Baisiai išbadėję, visiškai nuogi vaikučiai gatvėse. Jų akys klaidžioja liūdno, kitų apatiškos, žiūri į filmuotojų kameras. Rodo ir lavonėlius, arba mirstančiųjų agoniją. Vienaime kambary aiškintojas su akcentu, bet gražiai angliškai dėsto savo krašto nelaimes. Jis nedidukas, lieknas, sveikas ir žvalus. Jo tamsumas prieblandoje atrodo esąs pirmos rūšies angliškos medžiagos. Jis dėvi sniego baltumo marškinius ir tamsų kaklaryšį. Balta nosinėle kišenaitėje, žinoma. Jis mikliai keičia skaidres. Vis daugiau ir daugiau išbadėjusių. Stačių, ir mirties konvulsijose, ant grindinio. Ovidijų kambary didelis meniškas indas, su plyšiu pinigui įstumti. Prie manęs niekas pinigų neidėjo.

Turėjau pakalbėti apie Antano Škėmos prisiminimui ruošiamą akademiją ir spektaklį. Bet visa tai tenumatyta balandžiui ir nė tiksli data dar nesutarta. Palieku sekančiam kartui.

Reikėjo prasitarti apie Draugo romano konkurso laimėtojo pagerbimą ir jam premijos įteikimą. Tatal įvykis Lietuvių namuose kovo 22, pačiam laimėtoju Jurgiui Gliadai dalyvaujant. Bet ir šito įvykio programos smulkmenų dar nežinau, nors iškilnių organizatorė yra LŽS centro valdyba.

Verta būtų prisiminti ir lietuviškos Dievo Apvaizdos parapijos laimėjimą. Arkivyskupas leido parapijai likti tautine, leido statyti naują bažnyčią (vieną dabartinę, greitkelio nugriauamos) ir pažadėjo leisti kultūrinių pastatų statybą, jeigu lietuviai įrodys, kad jų yra pakankamas skaičius, kad jie vis-

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

KAPITALAS virš trijų MILIJONŲ DOLERIŲ. ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą - 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenęs Kanadoje

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

PARAMA

MOKAME 5% už depozitus 5 1/2% už šėrus DUODAME mortgicius ir asmenines paskolas iš 7%.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., šėskyrus sekmdienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. p.p.

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS!

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

BEMUITO DOVANOS:

Ivairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, skalbiamosios mašinos, siu vamosios mašinos, televizijos priimtuvai, transistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilimai ir baldai.

Maisto siuntinių svoris neribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausti, - telefonu bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug patarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais - penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

Dr. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 Bloor W., Toronto, Ont.

(Į rytus nuo Dufferin St.)

Raštinė: LE 4-4451.

Anądien nueinu į vieną Toronto gimnaziją mokinių išpildomos pjesės pasižiūrėti. Įžengiu į švarų ir jaukų vestibulį. Sienoje matau pakabintą didelę natūralaus ažuolo medžio lentą, o joje metai iš metų klasėmis auksinėm raidėm estetiškai surašytos pirmų mokinių pavardės. Skaitau ir staiga pastebiu 1968 metų eilėje, 10-tame ir 13-tame skyriuje, lietuviškas pavardes. Matyti broliai, nes pavardės tos pačios, tik vardai skirtingi.

Prisimenu, prieš 15-20 metų, mums tik atvykus į šį kraštą, pirmųjų mokinių gretos buvo sudarytos beveik iš europietiškių pavardžių. Nemaža tarp jų ir lietuviškų. Deja, šiandien jau to nėra. Sušvysta kartais viena kita, kaip meteoras, ir dingsta.

Džiugu ir malonu lankytis gimnazijų pjesėse. Kiek čia laimingų ir džiaugsmingų veidų ir mokinių ir tėvų. O salės prikimštos žmonių - ir jaunesnių ir senesnių.

Prisimenu, kaip solistas Vachovas Verikaitis, prieš dešimt ar penkiolika metų, gyvai ir linksmai organizavo lietuvių vaikų pučiamųjų instrumentų orkestrą. Ir vaikai buvo laimingi ir tėvai patenkinti. Kaip jautriai ir nuoširdžiai orkestro vadovas aiškino koncerto metu, kaip jis tą orkestrą sudarė iš vaikų, net nepažįstančių gaidų. Viskas iširo, o iš to vieneto, tur būt, išaugtų stipri ir veikli lietuviška tvirtovė išsivijoje.

ką savo rankose išlaikys, kad visas eventualias patalpas naudotų. Bet tą temą, kaip aktualią visada ir nepasenstančią, paliksiu sekančiam kartui.

Pabaigai dar kartą noriu grįžti į čia daug apšnekėtą U. of M. mugę. Ne vien tautiniais šokiais ten studentiška liaudis reiškiasi. Bala žino, ar studentiška šimtu procentų iš viso? Taigi, vieni šoko, kiti solo dainavo, dar kiti karate ir džiu-džitsu demonstravo. O gražuolių indžių grupė išėjo su madoomis. Na, indės su mini nepamatys ir jokio krašto moterys kojų taip neslepia, kaip jos. Bet viena iš tų gražuolių, ir tai pati pirmoji į sceną išėjusi, į kairę nosies šnervę buvo išiverusi brangų papuošalą. Tokį perlais, ar deimantukais nusėtą mažą puslankį, kokį mūsų turtingos moterys į ausis veria. Paskui tą indę sutikau akis į akį ir išitkinau, kad nesapnuoju. Papuošalas buvo įvertas taip, kad nekristų ant lūpos, o gana aukštai,

kairėje nosies pusėje.

Kam čia tai rašau? Ogi kilo mintis, kad madų srity dar paskutinis žodis nėra tartas. Dar galima daug nuveikti, toli nueiti ir daug reklamos pasidaryti. Ne, ne su tais visais topless-čiais ebebūti naujūmų, ir ne visoms tinka... Bet va, pagalvojau, kad taip mūsų mergužėlės nusi-skustų pusę galvos. Vistiek, kairę ar dešinę. Ir kad tą patį padarytų vyrukai. Jiems galima dar geriau: vieną pusę galvos, kitą pusę barzdos ir vieną usą. Argi nebūtų, bent pradžioje, sprogstančios bombos išpūdis? Argi nesirastų pasekėjų? Argi "išradėjos" bei "išradėjos" neapskelbtų tiesiog mados genijų? Na, mergelės ir vyrai, tik pabandykite! Juk jūs mūsų tautos žiedas, su visais hipiais taip rėkiate už nekonformizmą, už kitoniškumą, už establishment'o suniekinimą. Aš savo pasiūlymo niekur nepatentuoju ir copyright nereikalauju...

Alfonsas NAKAS
Detroitas, 1969. II. II.

INFORMACIJA

Ruošiamame leidinyje "Lietuvių švietimas Vokietijoje 1945-1949 m." tilps aprašai šių vaikų darželių: Blombergio, Dillino, Eckerndorfo, Eichstaetto-Rebendorfo, Euteno, Flensburgo - Muetzelburgo, Gluckstadto, Greveno, Haunstetteno (Augsburgo), Hofeldto (Augsburgo), Ingolstadto, Itzenhoe, Kempteno, Kielo, Klein-Wittensee, Landsauto, Maxhuettes, Memmingeno, Merbecko, Muelldorfo, Reppnecko, Rotenburgo, Traunsteino, Wagenreutho, Watenstedto ir Wehnenio.

Kas turėtų istorines apžvalgas ir fotografijų tokių vaikų darželių, kurie aukščiau nesuminėti, malonėkite skubiai atsiųsti leidinio redaktoriui Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Kad leidėjui paaiškėtų leidinio tiražas, manantįjį pirkti šį leidinį, prašomi rašyti Kultūrai Remti Draugijai, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

HAMILTON

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame American Travelers čekius ir money orderius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$1,600,000.00

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	5,5%
Terminuotus indėlius	6%
SKOLINAMĖ:	
Asmenines paskolas iš	9%
Nekiln. turto paskola iš	8 1/2%

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—5 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

Šv. Kazimiero minėjimas, ruošiamas vietos ateitininkų, įvyks šį sekmadienį, kovo 9 d. šia tvarka: ateitininkiškas jaunimas organizuotai su vėliava dalyvauja 10 val. pamaldose.

SKELBIMAS.

5

Dievo Karalystės Žinios

(Tęsinys)

Negalima! Ne, brolau, negalima iš tų dalykų nėra negalimas Dievui. Mums tie dalykai gali atrodyti negalimais, nes mes nieko panašaus nesame matę. Penkiasdešimts metų atgal mes beveik visi būtinum būvę greitai pasakyti, kad radio buvo negalimas dalykas; bet dabar mes žinome, kad ne taip buvo. Pati gyvybė yra mums negalimas dalykas, nes mes pilnai nesuprantame, kas yra gyvybė. Kame yra išmintingieji, kurie galėtų išaiškinti mums širdies plakimą? Nėra nė vieno! Tačiau Dievas, Sutvėrtojas, sutvėrė širdį ir sutvėrė jos plakimą, ir tas pats Dievas turi galios sugrąžinti širdies plakimą dvidešimčiai bilijonų žmonių krūtinėse, kurios kitados stabtelėdamos pulsavo turėdamos tik menką gyvybės saiką, ir pagaliau pasidavė mirties rūstybei, dėlto kad Dievo teisingumas buvo nutaręs, kad joks netobulas sutvėrimas neturi teisės gyventi per amžius.

KĄ BIBLIJA KALBA APIE PAVEIKSLUS IR STABUS?

Mozės 2-raj knygoj 20:4-5 sakoma: „Nedaryk nei jokį paveikslą, nei pavydą, ar tai būtų danguje, ar ant žemės, po žeme arba vandenyje. Negarbinink nesilenk jiems, netarnauk jiems, nes aš Viešpats tavo Dievas atlinkysiu ir bausiu tave.“

Dovidas Psalmoje 97:7 taip sako: — Sarmatyti turėtų visi tie, kurie paveikslams tarnauja ir stabais giriasi. Pranašas Jeremijus 10:3-6 taip kalba: — Nes žmonių padaryti dievai vienai niekai. Jie iškerta miške medį ir dailė su kirviu nutašo dievaitį. Paskui pagražina su sidabru bei auksu, pritvirtina jį su vinimis, kad nenukristų; jie niekas daugiau nėra kaip tik stulpai, aptraukti: jie negali kalbėti nei pačiti, reikia juos nešioti. Todėl nesibijokite jų, nes jie negali niekam pagelbėti, nė nuostolių padaryti. Bet Tu Viešpatie Dieve, nėra Tau lygaus, nes Tavo vardas yra įrodytas per Tavo didžius darbus. Kas Tavęs nesibijotų, Tu Karaliau tautų?

(Bus daugiau)

Kas įdomaujotės apie Tiesą, mes prisijusime veltui knygelių. Kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN BIBLE STUDENTS
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362. USA.

I LIETUVĄ

geriausia ir vertingiausia dovana

JAV DOLERIŲ KUPONAI
(U.S. Dollar Certificates)

Jūsų giminės gali pasirinkti, KĄ ir KADA jie nori. Be to, tokiu būdu jie įsigys visą VERTINGIAUSIĄ KĄ Jūsų giminės patikins patys. Tūkstančiai jau užsakė tokius DOVANŲ KUPONUS per INTERTRADE EXPRESS CORP. ir juos giminės parašė apie pilną pasitenkinimą.

Absoliučiai neimamas joks MOKESTIS iš Jūsų ar Jūsų giminių, nes už patarnavimą mes gauname komisiją.

Jei neesate dar užsakę šiuos DOVANŲ KUPONUS per mus, kreipkitės --- atsiusime NE-APMOKAMĄ katalogą su pilnomis informacijomis.

UŽSAKYKITE DABAR UŽSAKYKITE TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 E 23rd Street
New York, N.Y. 10010
KATALOGAI SIUNČIAMSI VELTUI.

Minėjimo akademija įvyks 4 val. p. p. Jaunimo Centre, kurioje kalbėti atvyksta žymi pedagogė ir veikli visuomenininkė p. M. Ramūnienė iš Otavos. Jaunimas vad. p. E. Gudinskienės suvaldins dviejų veiksmų vaidinimą: "Šv. Kazimiero jaunystės žie-

dai". Vaidinim. autorius yra mons. dr. J. Tadauskas. Rengėjai kviečia visus šioje Šv. Kazimiero šventės akademijoje gausiai dalyvauti.

MONTREAL

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
ŠEŠTADIENIS PER **CFMB** STOTI
BANGA 1410, 10:00 VALANDA VAKARO
TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

VESTUVINIŲ SUKNIŲ PASIŪLYMAS

Puošnios ir įvairaus dydžio vestuvinės suknišos žemiau išpardavimo kainos, kurių vertė \$100 ir daugiau -- parduodamos po \$25-35.
Darykite užsakymus sau ir giminėms į Lietuvą.

Br. Kirstukas, tel. 769-2941
239-4 Ave., Verdun, Mtl. P.Q.

LaFleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuvėms.
- Į tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.

SKAMBINKITE iš visų vietų LaSalleje.

TEL. 366-8300

-- visos 24 valandos.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garožo 366-0500 namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakcija)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

TEL. 769-2941

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

DeLuxe Cleaners & Dyers Ltd.

117-6th AVENUE,

LACHINE, QUE.

TEL. 637-6727

Sav. P. RUTKAUSKAS

Viską paima iš namų ir išvalytus pristato.

Windsor

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.

Tel. 768-6679.

Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus, sopkas ir visą kitą namų apyvoką. Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengta moderniškiausia drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.

Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 LaFleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 6ième Ave., LaSalle

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų remai, izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

EDCO Construction Co. Ltd.

Skambinti W. Lapenciui -- 366-6237.

- Visokių namų pardavimas ir išnuomavimas LaSalleje (5%, 4%, 3% kombariai).
- Su bendru apšildymu ir atskirai.
- Su virtuvės pečium, šaldytuvu ir be jų.
- Žemos kainos ir naži įmokėjimai.

KELEIVIS

636 Broadway,
So. Boston, Mass.
02127 USA.

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vienį giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$5.00.

Jau galima gauti --- 1969 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mensesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

Detroit, Mich.

"ŽIBURĖLIO" SUSIRINKIMAS

Susirinkimas įvyko vasario 2 dieną Lietuvių Namuose, Detroito. Susirinkimą atidarė "Žiburėlio" Detroito skyriaus išdėninkas Martynas Klimkaitis. Susirinkime nesant kitų valdybos narių, p. Klimkaitis pirminkauti pakvietė F. Motuzą. Nutarimų užrašymui pakvietė Joną Jonyną. Priėmus susirinkimo dienotvarkę ir perskaičius paskutinio susirinkimo protokolą, M. Klimkaitis padarė pranešimą. "Žiburėlio" veikla yra visai sulėtėjusi. Skyriaus raštininkas Kazys Navasaitis mirė. Pirminkas ir šio skyriaus iniciatorius bei organizatorius dr. Juozas Brundza apledo Detroitą. Pinigų kasoj esama virš \$700. Moksleivių, norinčių paskolos mokslo ėjimui, taipgi nebeatsiranda. Po Klimkaitio pranešimo kilo klausimas, ką su "Žiburėliu" daryti? Likviduoti ar palaikyti gyvą. Apkalbėjus, nutarta "Žiburėlį" palaikyti, bet pinigų, esančių kasoj, paleisti, taip sakant, į "apyvartą". Sutarta paskirstyti šitaip: Vasario 16 - tos gimnazijai - \$400, Erdmonui Simonaičiui - \$75, "Nepriklausomai Lietuvai" - auka 50 dolerių, J. Kardeliui - \$75, ir Moksleivių Susivienijimui Vokietijoje - \$100.

Paskirtų pinigų išsiuntinėjimui, paskirti du asmenys, būtent, Martynas Klimkaitis ir Feliksas Motuzas.

Sekantis "Žiburėlio" susirinkimas numatytas vasario 23 dieną. F. MOTUZAS

MONTREAL

"LITO" SUSIRINKIMO IŠVAKARĖSE

Su 2.4 mil. dolerių kapitalu ir 1400 narių "Litas" tikrai vertas visų Montrealio lietuvių dėmesio ir įvertinimo. Smulki "Lito" praeitų metų apyskaita kartu su susirinkimo darbotvarkę jau išsiuntinėta ne tik nariams, bet ir visiems kitiems Montrealio lietuviams. Iš apyskaitos matyti, kad "Litas" praėjais metais paaugo \$285,000, perviršijo numatytą pajamų sumą ir yra užplanavęs sėkmingus 1969 metus.

PRIEKAIŠTAI "LITUI"

Nei spaudoje, nei susirinkimuose "Lito" veikla lig šiol nesulaukė rimtos kritikos ar priekaištų. Dažniausiai buvo pasitenkinama tokiomis nereikšmingomis temomis, kaip pav. "Lito" narių "paprastumas" vakarienėmis, susirinkimo darbotvarkės "pravarymas" neleidžiant nariams išsikalbėti, valdybos ir komisijų "susimokymas" neįsileisti naujų jėgų ir panašiai.

JIB

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS, NEI ŽILAS

vartojo 16 savaičių

pusę metų

vienus metus

Fotografijos rodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, pašalina pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, gražina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS užtikrintai. JIB 8 uncijų bonka --- \$5.50. Užsakymus su pinigine perlaida siųskite JIB laboratorijos atstovybės Kanadoje adresu:
P. Januška, 2498 Daugall Ave. Windsor 12, Ont.

SIUNTINIAI LIETUVON KAUFMAN'S WOOLLENS & TEXTILES

WHOLESALE & RETAIL

4115 St. Lawrence Blvd. Montreal, P.Q. --- TEL. 842-5319

IŠ ČIA PASIUSITE SIUNTINIUS SAVO GIMINEMS FILNAI GARANTUOTAMS

URMO KAINOMIS

30% 40% ŽEMIAU RINKOS KAINOS

- TURIME GERIAUSIOS ANGLIŠKOS VILNONĖS MEDŽIAGOS VYRIŠKIEMS IR MOTERIŠKIEMS KOSTIUMAMS, PALTAMS, SUKNELEMS IR ŠILKINĖS - Brocade & Dainty MEDŽIAGOS.
- DIDŽIAUSI PASIRINKIMĄ KAŠMIRO, NAILONINIŲ IR ŠILKINIŲ SKARELIŲ, SVEDERIŲ IR VISA KITA ŠEIMOS REIKALAMS
- TAIP PAT PRIMAME UŽSAKYMUS VYRIŠKIEMS KOSTIUMAMS - Made to measure - IS GERIAUSIU ANGLIŠKU MEDŽIAGU KAINA \$54.00 ir extra kelnes \$13.50.

SAVININKAS CH. KAUFMANAS, buvęs audinių fabriko "LITEX" vedėjas Kaune. Laisvai kalba lietuviškai.

JOE'S BUTCHER & GROCERY

LAURINAITIS JUOZAS

TEL: 524-0209

1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.

(Prie požeminio "METRO" stoties).

ALUS, MINKSTI GERIMAI IR VISOKI MAISTO PRODUKTAI.

PRITYRES ŠVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ LIETUVIŠKO SKONIO DEŠRŲ GAMINTOJAS.

PRISTATYMAS GREITAS IR SAŽINGAS Į NAMUS, SALES VISOSE MIESTO DALYSE.

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriaus

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. --- MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKSTYNS
SUKAKTUVES MAZAMECIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

T. Laurinaitis

A.B.C.

SIUNTINIŲ
AGENTŪRA

3891 St. Lawrence Blvd.

Montreal 18, P.Q.

Tel. V14-9098

- ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgaliota priimti siuntinius ir legaliai išrinkti maito mokesti.
- ABC aptarnauja Montrealyje LIETUVIUS klientus, kurių pilną pasitikėjimą turi jau 14-ą metų.
- ABC turi dideli pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, --- aukščiausios kokybės ir žemiausia kaina!!!
- ABC priima ir pinigus už kuriuos jūsų gimines gali nusipirkti įvairias prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- ABC turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams į Lietuvą:

UŽ 1/2 KAINOS (50% NUOLAIDA)

NELAUDAMI UŽEIKITE Į ABC IR UŽSAKYKITE SIUNTINIUS, TADA IŠVENGSITE SKUBĖJIMO

ABC patarnavimas --- 100% pasitekinimas!

100 sv. cukraus \$15.50 Šitos kainos įskaitant: produktus,
100 sv. miltų \$21.50 miltų, persiuntimo mokesčių ir t.t.
100 sv. ryžių \$25.00 Jūs nemokėsite nė vieno centa
20 sv. taukų \$12.70 daugiau!

MONTREAL

PRANO BALTUONIO MEDŽIŲ
ŠAKNŲ SKULPTŪRŲ PARODA

PARODA PRASIDEDA š. m.
kovo mėn. 7 d. ir baigiasi š. m.
kovo mėn. 30 d.

PARODOS VIETA: privati
skulptoriaus galerija - 577 16th
Ave., LaSalle, Que.

PARODOS LANKYMO LAI-
KAS: penktadieniais nuo 7 val.
vakaro iki 10 val. vakaro, šeš-
tadieniais - nuo 2 val. p. p. iki 10
val. vakaro. Sekmadieniais - nuo
1 val. p. p. iki 10 val. vakaro.

Pr. Baltunio parodos įvyko:
EXPO67 proga Place Ville Ma-
rie, Ville LaSalle, Detroit, Mich.
New York, N. Y. ir Toronto, Ont.
su dideliu pasisekimu.

Parodoje bus išstatyti vi-
si naujausi kūriniai. Lietuviai
kviečiami ją aplankyti.

"Miško Aidai" - Pr. Baltunis.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

- Rekolekcijos prasidės kovo mėn. 24 d. ir baigsis kovo mėn. 30 d. Pamokslas 8 val. vakaro, o po pamokslų mišios. Rekolekcijas praves kun. Alfonsas Grauslys.
- Šv. Kazimiero atleidai ateinantį sekmadienį, kovo 9 d. Jaunimo mišios 10 val., kuriose dalyvaus skautai ir parapijos jaunimas. Suma 11 val.
- Parapijos choro koncertas įvyks gegužės mėn. 3 d.
- Formuojasi parapijos taryba. Jau veikia keturios sekcijos, kuriom vadovauja: jaunimo - Linda Visockaitė, liturginės - Zina Piečaitienė, socialinės - Antanas Yaušis ir finansinės - Andrius Russell. Tarybai pirmininkauja Alfonsas Ruzgaitis.
- Serga: Marija Juodienė ir Jonas Adams-Adomaitis.

LIETUVI DARBININKAI!

Jei Tamsta dirbi metalo ar medžio dirbinių fabrike, tai Tamstos gaminių yra ne kas kita, kaip geometrinės figūros. Toki darbą žymiai palengvina geometrijos žinios. Nežinodamas geometrijos, Tamsta niekuomet nebūsi nei meistras, nei formantas. Tai kodėl nesusiįpinti su geometrija? Mokyti niekuomet nevelu.

Per šešias pamokas (raštu) Tamstai suteiksiu geometrinės žinias, kurias praktiškai Tamstai reikalingos, nevaigindamas Tamstos akimomomis ir teoremomis.

Viena pamoka 2 dol. 50 centų, tai gi už 15 dolerių Tamsta įsigys žinojimą, kurį mokiniai mokyklose, paprastai įsigyja per dvejus metus.

S. Kriaučiūnas
38, Prospect Hill,
Swindon, Herts,
England.

KARDELIO FONDO NARIŲ POSĖDIS

Šių metų kovo mėn. 6 d. 8 val.
vakare NL redakcijos patalpose
įvyksta užbaigiamasis posėdis.
Visi nariai maloniai kviečia-
mi atsilankyti.

L. GIRINIS
K. F. Pirmininkas

FILMAS APIE VILNIU, (anglu kalba).

"A Day in Vilnius", filmas anglų
kalba, bus rodomas kovo mėn. 9 d.
2 ir 4 val. p. p. D.L.K. Vytauto
klubo salėje, 2161 St. Catherine
East.

Filmas garsinis ir trunka apie
1 valandą laiko. Įėjimas - laisva
auka liet. radijo pusvalandžiui. Lie-
tuvų šešt. mokyklų moksleiviams
įėjimas nemokamas.

Montrealio Liet. Radijo
pusvalandis.

AUSROS VARTŲ PARAPIJOS

biuletinis rašo: "Labai gražiai
praėjo mūsų bažnyčios naujojo
altoriaus inauguracijos iškilmės.
Vakarines Mišias laikė kun. dr.
Feliksas Jucevičius. Kartu su
juo koncelebravo parapijos kle-
bonas ir T. St. Kulbis, S. J. Mišių
epistola, skaitė Steponas Kęsgai-
la. Giedoją parapijos choras ir
sol. Antanas Keblys. Po pamal-
dų visi dalyviai susirinko į pa-
rapijos salę ir susėdo prie vaka-
rienės stalų. Valgiai gardžiai pa-
ruošti ir gražiai patarnaujami.
Vakarienės gale parapijos komi-
teto pirm. V. Givis kreipėsi į su-
sirinkusius, išaiškindamas šio
pobūvio reikalmą. "Termometro"
pagalba visiems buvo akivaiz-
džiai pristatytos naujojo altoriaus
išlaidos ir dabartinis fondo sto-
vis. Antanas Vaušas sumaniai
kėlė "termometrą", kuris pakilo
iki \$2,000, įskaitant ir anksty-
besnes aukas. Parapijos klebo-
nas nuoširdžiai dėkojo koncele-
brutojams, chorui, solistui, pa-
rapijos komitetui, šeiminkams,
patarnautojoms, aukojusioms val-
gius, visiems atsilankiusiems ir
aukotojams. Ačiū visiems, kurie
įvairiais būdais prisidėjote prie
šios iškilmės pasisekimo. Yra
visiems išsiuntinėti vokeliai.
Prašome į juos atsakyti iki kovo
mėnesio vidurio."

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,

buvęs mokytojas,
turi daug patirtimo užpildyti
visokius Income Tax blankus.
Kreiptis asmeniškai arba
skambinti tik tai šiomis die-
nomis ir valandomis:
Seštadieniais nuo 1—5 v. PM.
A. Matulio bute:
7686 Edward St., LaSalle.
Tel. 366-3805.
Sekmadieniais 1—5 v. PM.
Restorane Kaunas.
2587 Ontario St. East.
Tel. 525-0196.
Taipgi jis užpildo visokius
pensijų ir emigrac. blankus.

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (c).

CHIRURGINE PRAKTIKA

KREIPTIS TEL. 931-3275.

SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. Andre)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1396 St. Catherine Street West
Suite 419
Tel: 866-8235, namu 681-2051.

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namu 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laikie saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Verdun, Montreal

Tel. 767-6183.

MONTREALIO LIETUVIŲ MOKYKLOMS

PAREMTI

BALIUS

SU MENO PROGRAMA,

kurią išpildys "VARPO SUTARTINĖ" (iš Toronto), vadovaujama Dalius Viskontienės,
kovo mėn. 8 d. (šeštadienį), 7:30 val. vakaro AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE.

Skani vakariene --- Idomi loterija --- Stiprūs gėrimai

Bilietai: Suaugusiems \$3.00,
moksleiviams \$1.50.

Rengia

TĖVŲ KOMITETAS.

SKAUTŲ KAZIMIERINĖS

Kovo 9 d. Sv. Kazimiero parapijo-
je skautai minės savo globėją
Sv. Kazimiero šventę. 10 val. pa-
maldos, o po jų seks pusryčiai
iškilninga sueiga ir laužas sa-
lėje. Skautės, tėvai ir rėmėjai
kviečiami šioje šventėje daly-
vauti. Tuntininkas.

Skautų Tėvų ir Rėmėjų susirin-
kimas pakartotini šaukiamas
kovo 9 d. Sv. Kazimiero parapi-
jos salėje. Tėvų Komitetas.

Atkelta iš 7 psl.

LITO SUSIRINKIMAS...

nas trečdalis. Kodėl nekandida-
tuoti ir nebūti išrinktiems?

STATUTO KRITIKA

Praeitame "NL" numeryje V.
Bilevičius, pradėjęs savo
straipsnelį nuo įprastų nemė-
giamų "dešrų ir kopūstų", grei-
tai pereina prie "Lito" statuto.
Jis "Lito" statuto priėmimą
1967 metų susirinkime vadina
"teatrališku". Visą tą "teatra-
liškumą" ir sudarė patys to
statuto kritikai. Jie atėjo į su-
sirinkimą tik su viena mintimi:
reikalauti naujos komisijos sta-
tutui peržiūrėti ir naujo susi-
rinkimo jam priimti. Kai susi-
rinkimas šitai jų minčiai nepri-
tarė, tai greitai paaiškėjo, kad
jie neturi jokių formuluotų es-
minių statuto pakeitimų. Gin-
čams ar statutą svarstyti ar ne
buvo praleista daugiau laiko,
kaip pačiam jo svarstymui ir
priėmimui.

Verta pastebėti, kad dabarti-
nis statutas jau buvo vieną kar-
tą svarstytas ir priimtas 1964
metais ir todėl niekas nesitikė-
jo organizuotos opozicijos 1967
m. susirinkime.

"Nepr. Lietuvoje" dabar V.
Bilevičiaus keliama statuto trū-
kumai ir nekooperatiškumai

yra jo subjektyvi nuomonė, su
kuria daug kas negalės sutikti.
Jis cituoja statuto 8-ą skyriaus
F poskyrį: "Taip pat privalomi
ir kiti papildomi mokesčiai, jei-
gu jie yra valdybos nustatyti".
Tačiau jis išleidžia susirinki-
me įneštą priedą - pataisą: "Ir
metinio narių susirinkimo pa-
tvirtinti". Taigi, nariams nėra
ko su baime laukti tų nežinomų
mokesčių, nes jie vistiek nega-
liotų be narių susirinkimo pa-
tvirtinimo.

APVILTI NARIAI?

V. Bilevičius tvirtina, kad
"senieji nariai šiuo nekoopera-
tišku statutu tapo apvilti" ir kad
"Naujieji nariai gali pasirinkti
stoti į narius ar ne, o senieji to
pasirinkimo neturi". Idomu, kas
įgaliojo V. Bilevičių kalbėti se-
nųjų narių vardu ir kiek jis žino
apie naujai įstojančius narius?
Apie naujų mokesčių "baubą" aš
išgirdau tik iš paties V. Bilevi-
čiaus. O kai dėl naujų narių, tai
galiu pasakyti tik tiek, kad per
šiuos du metus po statuto priė-
mimo iš virš 200 naujai įstoju-
sių narių, tik du tėra pasiteira-
vę apie statutą. Kitiems tenka jį
įpiršti, bet atrodo, kad ir tai re-
tas iš jų statutą teperskaito.

V. Bilevičius nepatenkintas,
kad narys gali būti pašalintas,
jeigu "savo elgesiu žemina savo
kredito uniją". Žinoma, čia
skonio dalykas. To punkto gali
ir nebūti. Tačiau susirinkimas
priėmė 9-jo skyriaus apie narių
pašalinimą papildymą: "Paša-
lintas ar suspenduotas narys
turi teisę apeliuoti į visuotinį
narių susirinkimą". Taigi ir čia
valdyba negali naudoti sauva-
lės, net jeigu ir norėtų.

SUNKU IŠSTATYTI

KANDIDATUS?

Nepatinka V. Bilevičiui kan-
didatų išstatymo tvarka, o ypa-
tingai jų įteikimas sekretoriui.

Esą "atrodo, kad sekretorius
turi turėti laiko iširti siūlomo-
jo kandidato patikimumą ar pri-
imtinas į kandidatus". V. Bile-
vičius gerai žino, kad sekreto-
rius negali kandidatų priimti ar
atmesti, net jeigu jie jam ir la-
bai nepatiktų. Dabartinė tvarka
siekia sklandesnio ir greitesnio
pravedimo atspausdinant ren-
kamųjų sąrašus iš anksto. Jeigu
būtų nutarta kandidatus išstaty-
ti susirinkime, sekretoriui tik
darbo sumažėtų.

PRIKLAUSYMAS LYGAI

Pabaigai V. Bilevičius kelia
abejotimų dėl "Lito" priklausy-
mo Lygai. Esą, statute jis nera-
dome nieko, ką Lyga duoda. Lietu-
voje kooperatybų įstatuose irgi
nebūdavo surašyta, ką vartotojų
kooperatyvams duodavo "Liet-
ūkis" ar pieno perdirbimo ben-
drovėms "Pienocentras". Per
Lygą "Litas" tempa dviejų mi-
lijonų kooperatininkų šeimos
narių Quebeco provincijoje ir 26
milijonų kredito unijų narių
šiuose kontinentuose. Ar V. Bile-
vičius siūlo likviduoti kooperaty-
vų centrus ir jiems visai iš-
virsti į nereikšmingus pavie-
nius kooperatyvus? Lyga turi
savo problemų ir "Lito" valdy-
ba atydziai tą klausimą svars-
to, tačiau atrodo, kad sprendi-
mui laikas dar nėra atėjęs.

Nieko šiame pasaulyje nėra
tobulo ir nekeičiamo. "Lito"
statutas per šiuos 14 metų buvo
pakeistas jau tris kartus. Na-
riai, kurie nori statuto pakeiti-
mų, turėtų juos formuluoti ir
patiekti susirinkimui pasvars-
tyti. Jeigu tų pakeitimų atsiras-
tų daug ir esminių, gal tikrai
reikėtų naujos komisijos, bet tą
galės nuspręsti tik pats narių
susirinkimas išgirdęs siūlo-
mus pakeitimus.

P. RUDINSKAS.

ADRESAS: 1465 De Seve Street

Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

DEPOZITUS 5.0%
ŠERUS (numatyta) 5.5%
TERM. IND. 1 metams 6.5%
TERM. IND. 2 " 6.75%
TERM. IND. 3 " 7.0%

Nemokamas gyvybės draudimas
iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

ASMENINES iš 9%
NEKILN. TURTO iš 8.5%
įskaitant gyvybės apdraudą
iki \$10,000.

JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki
termino lieka senomis palūkanomis
(pradedant 6.5%).

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekma-
dieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis -
nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį.
Vakaris - trečdadieniais ir penktadieniais nuo 7
iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena - penk-
tadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaris - pirmadieniais,
trečdadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d.
iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

HIGHLAND AUTO BODY

CALEX GAS BAR

DIRBTUVĖ --- GARAZAS

611b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir
dažymo darbai:

Infra red & Vinyl Tops painting

Gazolinas, Alyva ir kiti patarnavimai

Padangos žemiausiomis kainomis

Lietuviams nuolaida. ir būna įijos.

10% speciali nuolaida iki 1969 m. vasario 28 d. tiems
kurie atsineš šį skelbimą.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemont Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario

PROVINCIJOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

A. J. Norkeliūnas

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS

Montreal.

Telefonas RA. 7-3120

ADAM'S LaSalle Restaurant

- 16 metų pagarsėjęs "smoked meat" patiekalu.
- Visoks maistas pristatomas į namus.

Juozas Stankaitis TEL. 365-8666

Leonas Gureckas

7633 LaSalle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSalleje.

Mes esame
tam kad
pagelbėtume

Department of
National Revenue, Taxation